

laišķai lietuviams

SEPTEMBER 1990 RUGSEJIS

F'90

KAD SKAMBUTIS NENUTILTŲ	253	Danutė Bindokienė
MOTINOS MARIJOS KAUPAITĖS TOBULYBĖS KELIAS	256	V. Bagdanavičius, M.I.C.
VATIKANAS	260	Kun. K.J. Ambrasas
KELIAS Į GYVENIMĄ	262	Kun. Sigitas Tamkevičius
KO BIJOTI, KO NEBIJOTI	263	Chiara Lubich
MOTERS VIETA BAŽNYČIOJE IR VISUOMENĖJE	264	Konstancija Valiuškienė
TĖVO AKIMIS	269	Ona Mikailaitė
LEMTINGŲ LAIKŲ SULAUKĘ	270	Aleksandras Mauragis
AUKSINIS VYSKUPYSTĖS JUBILIEJUS	271	Red.
KAS YRA KRIKŠČIONIS	272	Kun. J. Lauriūnas
ŽODŽIO ŽYDĖJIMO METAS	274	Ona Mikailaitė
TEVO JONO KUBILIAUS JUBILIEJAUS PROGA	275	V. Statkus
TIKYBA IR LIETUVYBĖ MANO GYVENIME	276	Vita Narauskaitė
TĖVYNĖJE	278	Gediminas Vakarīs
KNYGOS	281	Red.
KALBA	282	Juozas Vaišnys, S.J.
ĮVAIRYBĖS	283	Red.
ATGARSIAI	285	Red.
ŠYPSULIAI	286	Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	287	Juoz. Pr.

Šis numeris iliustruotas Rimanto Dichavičiaus nuotraukomis.
Viršelio piešinys — dail. Filomenos Linčiūtės-Vaitickūnienės.
Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

laiškai lietuviams

1990 / RUGSĖJIS — SEPTEMBER / VOL. XLI, NO. 7

KAD SKAMBUTIS NIEKAD NENUTILTŲ

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Rudeniui artėjant, mintys nejučiomis vėl krypsta į intensyvesnį visuomeninį, organizacinį ir švietimo darbą. Ruduo kažkaip automatiškai siejasi su mokslo metų pradžia, naujais vadovėliais, sąsiuviniais ir raudonskruosčiais vaikiukais, pirmą kartą žengiančiais per mokyklos slenkstį. Amerikietišųjų — valdiškų ar privačių — mokyklų darbas vyksta ir be didesnių mūsų pastangų. Lietuviškosios, ar kaip pas mus įprasta sakyti — lituanistinės, mokyklos yra jau visai kitas reikalas. Rūpestis šiomis mokyklomis gula ant kiekvieno išeivijos lietuvių pečių, nesvarbu, ar su jomis turime tiesioginį ryšį, ar jau nebeturime.

Kai kas gal tvirtintų, kad lituanistinės išeivijos mokyklos savo paskirtį jau atliko ir vertės gerokai nustojo, kai tėvynėje prasidėjo atgimimas ir vaikų bei jaunuolių lietuviškumą galima skatinti kitomis priemonėmis. Šiaip ar taip, mokyklose mokinių skaičius nuolat mažėja, vaikų lietuvių kalba prastėja, tai kam pilti tiek energijos ir lėšų, mėginant pagyventi ligonį, kuris jau beveik miręs. Ar nebūtų naudingiau vietoj to paremti Lietuvos mokyklas, padėti joms atsistoti ant kojų ir greičiau

Buvusios sodybos prisiminimas

R. Dichavičiaus nuotr.

išsikapstyti iš buvusios komunistinės sistemos švietimo klampynių?

I tokius patarimus ir siūlymus kiekvienas sąmoningas išeivijos lietuvis turėtų šaukti garsų protesto „Ne!“

Žinoma, daug mažiau pastangų reikėtų viską gražiai uždaryti, supakuoti, pasiųsti į Lietuvą ir paskui, rankas sudėjus, nusišypsoti: „Mes savo atlikomė, dabar jūs tvarkykitės“. Lituanistinių mokyklų darbas ir išlaikymas niekada nebuvo lengvas. Net pačiais gražiausiais jų klestėjimo metais, kai mokinių buvo pilnos klasės, o įvairūs mokinių renginiai užpildydavo auditorijas ir sales, mokytojai, tėvų komitetai ir kiti, susirūpinę lietuviškuoju švietimu, daug darbo valandų praleido, ruošdami tinkamesnes, modernesnes mokslo priemones, ieškodami klasėms patalpų ir lėšų už tas patalpas užsimokėti, įvairiais būdais mėgindami įtikinti mūsų apatišką visuomenę, kad remti lituanistines mokyklas yra kiekvieno pareiga, nes tai investavimas į pačią gyvybingiausią ir vertingiausią mūsų ateitį.

Net ir didžiausi skeptikai, metų metais kritikavę lituanistinių mokyklų darbą, programas, vadovėlius ir mokytojus, turi šią dieną pripažinti, kad tos mokyklos savo paskirtį atliko: paruošė ir išleido jaunuolius, kuriais šiandien didžiuojasi ne tik išeivija, bet remiasi ir mūsų tauta. Galima priekaištauti, kad palyginus nedidelis jaunuolių skaičius įsijungė į darbus, šiuo metu taip reikalingus Lietuvai. Daug daugiau jų nuėjo savais keliais, ir apie juos šiandien nieko negirdime.

Yra posakis, kad ne visi, universitetus baigę, yra mokyti; ne visi, kurie dažnai lanko bažnyčias, yra šventi. Galima tik paklausti, ar tie jaunuoliai, kurie taip nuosirdžiai darbuojasi Lietuvoje, arba kituose kraštuose, demonstruodami, rašydami protesto laiškus, rinkdami parašus po peticijomis, kalbėdami, posėdžiaudami, informuodami, rinkdami vaistų siuntas ir kitokią paramą Lietuvai, visa tai darytų, jeigu kaž-

kas iš jų vaikystės neatžiburiuotų, lietuviškos mokyklos įdiegtą, Lietuvos meilę?

Šiandien, kaip galbūt niekad anksčiau, išeivijos lietuvių gyvenime svarbu, kad lituanistinių mokyklų skambutis nenutiltų. Čia reikalinga lietuviškosios visuomenės moralinė ir materialinė parama ne mažiau kaip Lietuvos mokykloms. Reikia, kad mūsų šeštadieninės mokyklos būtų apgaubtos meile, pagarba, globa ir rūpestinga priežiūra. Jeigu jos susilpnėjusios – stiprinkime; jeigu jose mažai mokinių – stenkimės padidinti jų skaičių, paragindami, pasirūpindami, kad visi tėvai leistų savo vaikus jose mokytis; jeigu mokinių lietuvių kalba šlubuoja — ieškokime būdų ir priemonių ją pakelti. Yra svarbu naujų pajėgių mokytojų prieauglis, svarbu ir mokslo priemonės, pritaikytos šių dienų mokinio galvosena, pajėgumui. Suprantama, kad spausdinti naujus vadovėlius ne visuomet įmanoma ar praktiška, bet ruošti paprastesnes pagalbines priemones yra ne taip jau sunku. Tai akivaizdžiai parodo dabartinės JAV LB Švietimo tarybos bandymas: prie J. Plačo vadovėlio „Tėviškės sodyba“ (III-čiam skyriui) jauna mokytoja Vida Brazaitytė paruošė pagalbinį konspektą ir staiga „per sunkus“, seniau išleistas vadovėlis tapo lengvas, suprantamas šią dieną trečiojo skyriaus mokinukui. Tai tik vienas pavyzdys, bet jų galima rasti kur kas daugiau. Įsijungiant į švietimo darbuotojų gretas jaunesnio amžiaus pedagogams, ypač tiems, kurie dirba ir kasdieninėse mokyklose mokytojo darbą, lituanistinių mokyklų darbas nejučiomis įeis į lygesnes vėžes. Bet svarbiau už mokslo priemones ir mokyklų programas yra lietuviškumo puoselėjimo dvasia, kurią beveik pusšimtį metų lituanistinės išeivijos mokyklos įkvepia savo mokiniams. Ta dvasia ir meilė tolimai tėvų žemei niekad neišnyko iš buvusių mokinių atminties, o šiandien ji pasireiškia visiems regimu būdu ir čia, ir Tėvynėje.

MOTINOS MARIJOS KAUPAITĖS TOBULYBĖS KELIAS (III)

V. BAGDANAČIUS, M.I.C.

9. Tarptautinė ir tarpvienuolinė Motinos Marijos veikla

Kazimiera Kaupaitė paliko galimybę kalbos klausimą savo įsteigtoje vienuolijoje ateityje spręsti, atsižvelgiant į laiko ir asmenų aplinkybes. Tokiu būdu kazimieriečių kongregacija neturi principinės kliūties pasidaryti tarptautine vienuolija.

Viena iš aktualių problemų šiandieninėje katalikiškoje visuomenėje yra savotiškas susiaurėjimas. Katalikas dažnai ne tik nemo-ka bendradarbiauti su kitų tautų katalikais, bet dažnai kitataučiui yra labai įtaringas ir net priešingas. Panašiai atsitinka ir tarpvienuoliniuose santykiuose. Vienos vienuolijos nariai dažnai pasidaro per daug uždaros savo vienuolijos dvasios ir į kitų vienuolijų narius bei jų veiklą žiūri ne tik kaip į svetimą, bet net kaip į priešingą dalyką.

Motinos Marijos vienuolinis auklėjimas praėjo tokiu būdu, kad ji turėjo progos išvengti abiejų vienuolinio gyvenimo siaurumų. Jos sukurta vienuolija gana ilgai buvo vadovaujama ne jos, bet kitos vienuolijos viršininkės. Jeigu Kaupaitė su tuo sutiko, tai reikia laikyti jos labai aukšta dorine ir asketine vertybe. Ta pačia proga ir kalbos klausimas vienuolijoje natūraliai ir būtinai pasidarė tarptautinis darnaus santykiavimo uždavinys.

Popiežius Pijus XII buvo atkreipęs dėmesį į tai, kad katalikų Bažnyčioje yra didelis skaičius įžadais klusnumui įsipareigojusių aukštės dorovės asmenų, iš kurių Bažnyčia galėtų tikėtis nemažos tarptautinės veiklos, tačiau tokios veiklos popiežius nematė ir nesitikėjo, kad vienuolijos lengvai tam uždaviniui galėtų būti panaudotos.

Turint tai prieš akis, Motinos Marijos beatifikacija būtų atsiliepiamas į visos Bažnyčios modernią problemą, t.y. į tarptautinio bendradarbiavimo ir tarptautinės veiklos problemą. Tokį bendradarbiavimą matome jau pačioje šios kazimieriečių vienuolijos pradžioje. Pirmuosiuose vienuolyno namuose Mount Carmel viršininkė buvo Motina Bonifacija iš Scrantono. Net ir Čikagoje, kai kazimierietės jau turėjo daug narių ir kandidačių, jų viršininkė buvo sėso Gabrielė, taip pat iš Scrantono vienuolyno. Motina Marija tenkinosi kukliu vaidmeniu savo įsteigtoje vienuolijoje.

Žvelgiant į šią situaciją asketiniu požiūriu, tenka aukštai vertinti Marijos Kaupaitės vienuolišką nusižeminimą ir klusnumą. O žiūrint į tai tarptautiniu žvilgsniu, matome nuostabų tarptautinio bendradarbiavimo atvejį.

Tik 1913 m. rugpjūčio 24 d. Kazimiera Kaupaitė buvo išrinkta pirmąją kongregacijos vyresniąja. Taigi nuo 1907 metų, kada galima laikyti kazimieriečių kongregacijos pradžią, ligi 1913 metų tikroji šios kongregacijos steigėja sugebėjo nebūti formalia jos vadove. Tai yra įdomus faktas vienuolijų istorijoje. Nežinia, ar yra kitas toks atvejis, kai vienuolijos steigėjas tenkinosi antraciliu vaidmeniu kongregacijoje.

Kazimiera, ir nebūdama viršininke, sugebėjo aktyviai reikštis. Kaip tik šiuo laikotarpiu jos iniciatyva buvo Čikagoje įsteigta Šv. Kazimiero mergaičių akademija, vėliau perkrikštyta į Marijos aukštesniąją mokyklą. Šis Kazimieros sugebėjimas vykdyti reikšmingus darbus, nesant vadovaujančioje pozicijoje, yra labai svarbi dorybė, kuria turėtų pasekti vienuolinio pašaukimo asmenys.

10. Motinos Marijos svetingumas

Viena iš priežasčių, dėl ko šiandien yra maža pašaukimų vienuoliškam gyvenimui, yra šiltų socialinių santykių trūkumas vienuolynuose. Kazimiera siūlo šiam trūkumui labai gerą ir mūsų laikams reikalingą pasitarnavimą: šiltą socialų bendravimą tarp vienuolinės bendruomenės narių.

Žinoma, to socialaus bendravimo trūkumas nėra pagrindinė priežastis, dėl ko šiais laikais taip trūksta pašaukimų. Pagrindinė šio trūkumo priežastis glūdi šių laikų žmogaus nesidomėjime Dievo apsiraiškimu žmonijai. Modernusis žmogus visą savo dėmesį yra nukreipęs į savo žmogišką prigimtį, neturėdamas reikalingo ryšio su Dievu. Kazimieros ryšys su Dievu yra vadovaujantis jos gyvenime. Tai matyti iš visų jos gyvenimo tarpsnių.

Idomią svetingos dvasios prošvaistę turime ir iš jos jaunystės, kuri gali būti naudinga ir vienuoliniam gyvenimui. Tai yra Kaupų šeimos solidarumo vaizdas. Kazimiera, sugrįžusi Lietuvon, nepaisant to, kad buvo slegiama neaiškos ateities, sugėbėjo pastebėti ir įvertinti bei aprašyti savo šeimos bendruomeninę nuotaiką. Apie savo namų socialinę aplinką ji šitaip rašo: "Tėviškėje nuotaika buvo visiškai kitokia, negu Scrantono klebonijos vienatvėje. Šeiminkas vyriausias brolis dar nevedęs, jaunesnės seserys jau užaugę į merginas, visi kartu dirba, visi kartu dainuoja, visi kartu ir pasimeldžia, kaip iš seno įprasta. Vienu žodžiu – laiminga jaunystė tėviškėje savųjų tarpe".

Šio savo svetingumo bruožo neprarado nei įstodama į vienuolyną, nei išrinkta jo vyriausia vadove. Apie tai skaitome seserų liudijimus, kuriuos vysk. Brizgys taip sutraukia: "Pasisveikinimas, susitikus su Motina Marija, visada būdavęs nuoširdus, šiltas, visiškai laisvas nuo dirbtinės šypsenos ar dirbtinio dievotumo. Motina Marija visada pasistengdavo, kad bet kokioje situacijoje seserys jaustųsi

su ja laisvai. Jos laisva, švytinti šypsena visiškai derinosi su tuo neskubėjimu, koku ji visuomet pasižymėdavo. Jos akyse būdavo nuoširdžiausia ramybė ir nuoširdaus pasisveikinimo išraiška, gilus kūdikiškas nekaltumas; iš jos visada patirdavai švelnios paguodos, užuojautos, kuria ji atsakydavo į sunkumų pasipasakojimus, abejojimus, pageidavimus; pati užsikrėsdavai ta linksma nuotaika, kuri matėsi iš jos primerktų akių. Visada, kai išeidavai pabuvusi su ja, išsinešdavai atsigavimo, įkvėpimo ar padrašinimo..." (158 psl.).

Šis liudijimas tiesiog alsuoja mistiška svetingumo išraiška. Iš tikrųjų verta daugiau dėmesio kreipti į svetingumo ugdymą vienuoliniame gyvenime. Ypač tai reiktų daryti, jeigu norime, kad dėmesys vienuoliniu gyvenimu visuomenėje didėtų. O šito bruožo trūkumas yra pasidaręs beveik taisyklė ne tik vienuolijose, bet ir apskritai pamaldžių žmonių tarpe.

Natūralus svetingumas yra reikalingas vienuoliniam gyvenimui. Nereikia pasiduoti klaidingai nuomonei, kad konstitucijos kuria vienuolijas. Jos yra tik ribų nustatymas, kurių tarpe turi vykti tarpusavio svetingumas.

Svetingumas glaudžiai siejasi su giedria žmogaus nuotaika. Tokios giedrios nuotaikos išlaikymas vienuoliniame gyvenime buvo svarbi Motinos Marijos vienuolinio auklėjimo taisyklė. Viena šios kongregacijos seselė pasakojo, kad jos visuomet lyg girdi Motiną Mariją sakant: "Giedria nuotaika vykdyti šventą Dievo valią. Giedria nuotaika vykdyti Kristaus įsakymus..."

11. Motinos Marijos ryšiai su Dievu

Susipažinę su Motinos Marijos gyvenimo tarpsniais, ypač jos jaunyste, galime padaryti porą išvadų, esminių jos dvasinei raidai. Tai jos santykiai su Dievu ir su žmonėmis.

Pirmiausia atkreipkime dėmesį į jos santykius su Dievu. Iš jos gyvenimo eigos ir

veiklos galima padaryti išvadą, kad ji buvo Dievo vadovaujama ir tam vadovavimui pasidavė. Ne tik pasidavė, bet ir veikė kartu su juo.

Kazimieros maldingumui buvo būdinga ne kurios vienos ar kitos maldos prašymas, bet prašymas, kad jos veikla būtų Dievo garbei. Pamaldžių tikinčiųjų tarpe retai surasi tokį, kuris pagrinde savo maldos tema laikytų Dievo garbę.

Kaupaitės veikimo versmė yra tikėjimas Dievu. Jos tikėjimo nereikia suprasti taip, kaip dažnai jis yra suprantamas modernių tikinčiųjų tarpe. Jiems tikėjimas yra tik pažiūra, nuomonė, kurią galima priimti ar nepriimti. Tačiau Kaupaitėi krikščioniškas tikėjimas buvo toks žinojimas, kuriuo rėmėsi visas jos gyvenimas. Prie maldos ji skuba savo gyvenimo pagrindinėse sunkenybėse, kai reikia ieškoti kelio, kur toliau eiti.

Buvimas ir veikimas su Dievu yra pagrindinės reikšmės dalykas jos gyvenime. O pavojus šio ryšio nustoti, kuris galėtų įvykti tada, jeigu ji savo veikla koku nors būdu būtų priešinga Dievui, jos buvo suprantamas, kaip grėsmė gyvenimui. Ši pažiūra į savo gyvenimo santykį su Dievu buvo natūrali visame jos gyvenime.

Vienas vaisingiausių praėjusio šimtmečio vokiečių mąstytojų Mathias Scheeben yra atkreipęs dėmesį į tai, kad kai kurie Bažnyčios Tėvai tokią vienybę su Dievu vadina natūralia. Jam tai yra tinkamas išsireiškimas, aptariant Dievo malonės santykį su tikinčiuoju. Jis taip mano ypač dėl to, kad Dievo malonė žmogui suteikiama gimdymu, t.y. krikštu. O juk gimti yra natūralu.

Mąstant apie vienuolinį gyvenimą, reikia atkreipti daugiau dėmesio į tai, kad čia eina kalba apie ryšį su Dievu, kaip apie centrinį dalyką. Paprastai vienuolinis gyvenimas yra aptariamas, kaip Kristaus patarimų vykdymas. Tačiau šių patarimų įgyvendinimas turi prasmę tik tada, jei vienuolinis gyvenimas

yra pasirenkamas dėl pagrindinio krikščioniškos dorovės principo: Dievą mylėti labiau už viską, o artimą — kaip save patį.

Šio šimtmečio pradžioje gyvenęs didelis krikščioniškosios dorovės mokytojas J. Mausbach rašė apie klaidingą vienuolinio gyvenimo supratimą. Jis norėjo atsakyti į protestantų priekaištą, kad vienuoliška dorovė nėra tikra krikščioniška dorovė, kuri reikalauja Dievą mylėti labiau už viską, o artimą — kaip save patį. J. Mausbach pabrėžia, kad vienuoliai neturi aukštesnio tobulybės principo už tą, kuris galioja visai krikščionijai. Evangeliniai patarimai nepanaikina didžiojo meilės įsakymo.

Atrodo, kad Motina Marija lygiai taip pat galvojo apie vienuolinį gyvenimą. Ji paprastais žodžiais liudija savo vienybę su Dievu. Jokiu būdu nenori nutolti nuo tos vienybės ir labai rūpinasi, kad jos veikla neatitolintų jos nuo Dievo.

12 . Motinos Marijos veikla su žmonėmis

Motinos Marijos sugebėjimas veikti su žmonėmis kreipia mūsų dėmesį į tai, kaip ir kiek natūralus žmogus gali kooperuotis su antgamtinė Dievo malone, kuri krikšto sakramentu yra jam suteikta.

Yra pavojus taip suprasti Dievo malonę, Kristaus suteiktą žmonijai, kad ji natūralias žmogaus dvasios reiškimosi formas pašalina, kaip tokį dalyką, kuris yra netobulas ir kurį dieviškas dvasingumas atstoja bei pavaduoja. Yra net susidariusi pažiūra, kad natūralus žmogaus dvasingumas Dievo dvasios yra prašalinamas (plg. M. Scheeben, "Natur und Gnade", 200 psl.).

Iš tikrųjų žmogaus dvasia išlaiko savo natūralias tobulybės ir tada, kai yra Dievo malonės sukilninta. Vienas tokių natūralių galių išlaikymo apraiškų ir jų patobulinimų ir yra vienuolinis gyvenimas. Žmogaus sugebėjimas gyventi su kitais ir būti kitiems klusniam, kuris yra praktikuojamas vienuolynuose, iš tikro yra žmogiškos galios, Dievo dvasios pakilninamos.

Natūralus Kazimieros Kaupaitės draugiškumas pastebimas jau kazimieriečių vienuolijos atsiradimo pradžioje. Draugių praradimas Kazimierai Šveicarijoje sudarė didesnę problemą, negu kitos vienuolyno steigimo kliūtys. O draugių atsiradimas jai suteikė jėgų eiti toliau vienuolijos steigimo kryptimi. Kazimieros socialumas pasidarė labai pastebimas, santykiaujant su draugėmis ir su pasauliečiais.

Motina Marija niekad neprarado savo grynai žmogiško draugiškumo ir natūralaus socialumo. Ji mokėjo bendradarbiauti ne tik su seserimis ir pasauliečiais, bet ir su Bažnyčios vadovais — vyskupais ir kitų vienuolių vadovybėmis. Taip plačiai suprantas socialumas šiais laikais yra labai pagaidu-
dautinas ne tik vienuoliniame gyvenime, bet ir aplamai katalikiškoje visuomenėje.

Vienuoliniame gyvenime ypač nepagaidu-
dautinas toks dvasingumas, kuris nusiteikęs prieš bendravimą su kitais. Kartais vienuolinį gyvenimą norima suprasti, kaip iš esmės uždara gyvenimą.

Iš Kazimieros Kaupaitės nucito kelio galima atpažinti, kad į vienuoliją ją atvedė ne individualus dvasingumas uždarmumo prasme, bet noras ir reikalas būti tikėjimo atstove kitiems žmonėms. Tad aišku, kad jos vienuolinio gyvenimo samprata yra ne tiek atsiskyrimas nuo visuomenės, kiek krikščioniškoji tobulybė tikrąja jos prasme.

Negalima praleisti iš akių Bažnyčios istorijoje fakto, kad vienuolijas kuria ne Bažnyčios organai: popiežius ar vyskupas, bet kad tai yra privačios iniciatyvos energingas įsijungimas į Bažnyčios gyvenimą. Tokia yra ir kazimieriečių įsikūrimo istorija.

Verta taip pat šia proga prisiminti, kad Bažnyčia vienuolinių įžadų nelaiko panašiu dalyku į sakramentus. Įžadai nesuteikia sakramentinės malonės. Sakramentai yra moterystė ar kunigystė, bet ne vienuolinis gyvenimas. Tai yra ne dėl to, kad Bažnyčia vienuolinius įžadus mažai vertintų, bet tik dėl to, kad ji supranta, jog ši veikla Baž-

Laiko tėkmė

Rimanto Dichevičiaus nuotr.

nyčioje yra daugiau asmenišką žmogaus įnašas į jos gyvenimą. Tad vienuoliniai įžadai nėra sakramentinis aktas. Jie yra subjektyvus, asmeninis aktas, kuriame Dievo malonė veikia tik “ex opere operantis”, kaip aiškina teologai. O sakramentai veikia “ex opere operato”, t.y. Dievo malonė suteikiama pačiu sakramento priėmimo veiksmu, kai įžadų malonė veikia tik kaip paties vienuolio pašvenčiantis aktas.

Baigiant dar galima pridurti, kad Kaupaitės dvasinė įtaka veikia ir anapus kazimieriečių vienuolijos ribų. Vėliau buvo įsteigtos ir kitos lietuviškos moterų vienuolijos: 1922 m. Šv. Pranciškaus seserys, o 1924 m. Nukryžiuotojo Jėzaus ir Sopulingos

Vatikanas

Kun. K. J. Ambrašas

Mažiausia ir kartu didžiausia pasaulyje valstybė — Vatikanas, turinti 440.000 m² arba 44 ha ploto. Ši valstybė valstybėje turi visus nepriklausomo krašto bruožus: ambasadorius, sienas, vėliavą, herbą, sargybą, kurią jau keli šimtmečiai garbingai eina šveicarų vyrai, apsitaisę geltonai mėlynais dryžiais uniformomis, prisisekę kardus ir narsiai jaunose rankose laiką ilgą senoviškas ietis. Turi ši valstybė savus pašto ženklus, iš kurių netgi nemažas pelnas būna, nes retas kuris svetys, atkeliavęs iš visų penkių žemynų, nenori pasiųsti namo laiško ar atvirlaiškio su šv. Tėvo ar kitu šios lili-putiškos valstybės vaizdu. Turi ir savo himną, dvi leidyklas, iš kurių viena spausdina dienraštį „L' Osservatore Romano“, kuris nuo 1963 metų vadovaujamas saleziečių. Daugel metų šiam spaudos barui vadovavo lietuvių kunigas Juozas Zeliauskas. Nors iš tikrųjų šios valstybės plotas tik su viršum keturiasdešimt hektarų, bet 700 km² ploto dar yra už šios valstybės ribų, ir visa ši žemė laisva nuo mokesčių. Kaip keičiasi laikai! Jei iš Romos Neapolio pusėn pavažiuotum daugiau nei šimtą kilometrų į pietus, kur prasideda kalnynai, tai Pezzodetta pusėje daugiau nei pusantro kilometro aukščio kalnuose dar išlikę, sakysime, panašiai kaip Karpatuose ar kitur, cementiniai pasienio stulpai, kurių vienoj pusėj — tiara, kitoj —

Marijos seserys. Šie nauji vienuolynai ėjo Marijos Kaupaitės pramintais keliais, nors, žinoma, tai nebuvo iš esmės naujos vienuolijos, bet tik jau buvusių vienuolijų lietuviški padaliniai. O kazimierietės yra nauja vienuolija Bažnyčioje visiškai tikslia to žodžio prasme.

su lelijomis Neapolio karalystės herbas. Štai kur kadaise siekė Popiežių valstybės ribos ir gretimos karalystės sienos. Apsieina Neapolis be šimtakilometrinių teritorijų, nereikia jų ir Vatikanui.

Ši nedidelė Vatikano teritorija turi tam tikrą viena kitai savęs vertas dalis: trečdalis ploto — įvairios paskirties ir amžiaus pastatai, kitas trečdalis — daugybės kiemų ir aikščių, trečioji dalis — garsieji, labai rūpestingai prižiūrimi ir ne taip jau daug kieno lankomi sodai, kurie vasarą atrodo kaip pasakų miestelis.

Vatikano gyventojų nedaug. Apie 1000. Iš jų dvasininkų — tik apie 15%. Taigi šios valstybės piliečių, turinčių Vatikano pasą, mažai. Vatikanas turi kelių šimtų metrų geležinkelio liniją, kuria daugiausiai naudojamos vežioti prekes. Malūnspamiams nusileisti ir pakilti aikštelė — irgi nedidelė, naudojama sraigtasparniu iš aerouosto ar kitur nuskraidinti ar parskraidinti šv. Tėvą, dažniausiai, jei kur nors išsirengia kelionėms po Italiją ar užsienin.

Romos popiežiaus būstinė, vadinamieji apaštališkieji rūmai prie šv. Petro bazilikos, kuriuose ir šiandien tebegyvena šv. Tėvas. Du langai ketvirtame aukšte ilgai būna šviesūs net vėlais vasaros ir žiemos vakarais. Šiuos popiežiams gyvenamuosius kambarius yra pastatęs popiežius Sikstas V (1585–90). Taigi ne tik šv. apaštalų skelbiamos tiesos, tikėjimo pagrindai, bet ir šv. Petro įpėdinio kambariai jau keturi šimtmečiai tie patys. Pastovumas — būdingas šios mažos valstybės gyventojų bruožas ir kartu tatau vienas reikalingiausių bruožų, ko neretai pasigenda šiuolaikinis prieštaraimų draskomas ir daugelio besikeičiančių vėjų pustomas pasaulis.

Iš popiežiaus langų matyti aplinkui

bestūksančios kalvos. Už senojo Romos miesto sienų, greta Janaculum kalvos, kadaise buvęs etruskų kaimas Vaticanum. Horacijus mini tokiu pat pavadinimu kalną (mons Vaticanus). Tacitus aprašo slėnį — vallis Vaticanus. Net žinomas Vatikano vardu laukas (ager), kuris tęsiasi nuo dabartinės Šv. Petro aikštės link Šv. Angelo pilies ir Prati rajono. Krikščionims Vatikanas tapo brangus nuo to laiko, kai kalvos papėdėje Kaligulos įrengtame cirke prie Nerono buvo nužudyta daug kankinių ir nukryžiuotas apaštalas šv. Petras, kurio kūnas čia pat palaidotas. Prie pirmojo popiežiaus kapo imperatorius Konstantinas Didysis apie 326 metus pastatė Šv. Petro bažnyčią, vadinamą bazilika. Prie popiežiaus Aleksandro VII (1655–67) garsusis italų architektas Berninis pastatė gražiąją kolonadą priešais Šv. Petro baziliką, prie kurios durų ir mūsų laikais dažnai pastatomos pakilos, papuošiamos gėlėmis ir su gausia palyda bei dar gausesnėmis tikinčiųjų miniomis čia popiežius neretai aukoja šv. mišias. Kai sustoji tarp aukštyn šaunančių 284 kolonų, tarp besistiebiančių į saulėtą Italijos padangę skulptūrų, tikrai čia didinga. Štai aukštyn 25,5 m dukso vidury stovįs Sisto V 1586 metais pastatytas obeliskas, kurio abipus dienąnakt vienodai ilgomis srovėmis trykšta du didžiuliai fontanai, kurie vakare sužimba elektros šviesomis. Štai kur per mėnesius ir metus į šią aikštę suplaukia milijoninės minios susitikti su popiežiumi ir gauti jo palaimininimą. Kas sekmadienį šv. Tėvas pasako žodį per „Viešpaties Angelą“ susirinkusiems svečiams ir romiečiams. Kiekvieną trečiadienį per bendrąsias audiencijas susitinka su šimtais tūkstančių iš penkių žemynų. Kiekvieną mėnesį šv. Tėvas per Vatikano radiją kalba rožančių. Nė vienos šalies vadovas neturi tokių artimų ryšių ir pagarbos su savo 900 milijonų katalikų kaip Kristaus Vietininkas. Jonas Paulius per nesibaigusius 12 savo popiežystės metų 86

kartus buvo iškeliavęs aplankyti įvairių Italijos vietovių ir 1990 balandžio 21–22 buvo jo 46-oji kelionė už Italijos ribų — Čekoslovakijon. Ilgiausioji — išbuvo 13 dienų ir nukeliavo beveik 49.000 km — buvo šio popiežiaus 32-oji kelionė 1986 lapkričio 18 – gruodžio 1-ąją į Bengladešą, Singapūrą, N. Zelandiją ir Australiją. Tikėkimės, kad jau oficialiai mūsų kardinolo Vincento Sladkevičiaus ir Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko Vytauto Landsbergio pakviestas, šv. Tėvas vieną iš būsimųjų kelionių skirs Lietuvon.

Pijaus XI (1922–39) popiežiavimo laikais išradėjas Marconi Vatikane įrengė radijo stotį, kurią perstatė ir kur kas galingesnę įrengė popiežius Pijus XII (1939–58). Jis taip pat įrengė ir vietinę televizijos stotį (1949). Vatikano radijas nemažai padeda popiežiaus veiklai: informuoja visą pasaulį apie paskutinius Bažnyčios ir politinius įvykius, kviečia nuolatos žmoniją gyventi Kristaus Vietininko mintimis, kartu melstis. Per savaitę Vatikano radijas parengia daugiau nei 600 įvairių programų. Per metus jų susidaro daugiau nei 13.000 valandų. „Radijas, — pasakė Jonas Paulius II, — be jokių tautinių sienų palaiko nuolatinį ryšį su Bažnyčia“.

Vatikano radijas savo darbą pradėjo 1931 vasario 12. Taigi 1991 metai švenčia 60-metį. Nuo to laiko Šv. Petro bazilikos varpai, kurie yra šio radijo signalas, neša pasaulio išvargusiai širdžiai džiaugsmą, nusivylusiems paguodą, apleistiems ir skriaudžiamiems — viltį. Lietuviškos programos pradėtos 1940 m. Taigi 1990 mūsų lietuvių radijo skyrius švenčia pusę amžiaus — 50 m. — sukaktį. Laidas pradėjo organizuoti Romoje mokslus baigęs kun. dr. Vytautas Kazlauskas, kuris ne taip seniai gavo garbingą monsinjoro vardą. Jis ir dabar dar neretai kalba šio radijo laidose, jo straipsniai, ryžtingas balsas taip dažnai palaikė ir stiprino gūdžiausios priespaudos metais mūsų klausytoją.

KELIAS Į GYVENIMĄ

KUN. SIGITAS TAMKEVIČIUS

Žmogus niekada nesijautė toks galingas, kaip dabar. Atominė energija, raketos, palydovai, kompiuteriai — galima skaičiuoti žmogiškojo proto pasiekimus ir stebėtis jo genialumu. Tačiau niekada žmogus nesijautė toks silpnas ir nesugebąs spręsti savo problemų, kaip mūsų dienomis. II Vatikano susirinkimas sako: „Šiuolaikinis pasaulis pasirodo esąs drauge ir galingas, ir silpnas, nesugebantis realizuoti ir geriausių, ir blogiausių dalykus; šitaip jam atsiveria kelias į laisvę ir spaudą, į progresą ir atsilikimą, į brolybę ir neapykantą“ („Gaudium et spes“).

Mes buvome liudininkai, kaip triukšmingai pokario metais buvo kuriamas šviesus rytojus ir kokioje bedugnėje esame atsidūrę šiandien. Nualinta ir dejuojanti gamta yra tik išorinis ženklas, rodąs žmogaus dvasinę tragediją. Dievą pametęs žmogus, atsisakęs paklusti Aukščiausiojo valiai, manė sukursiąs protingesnes taisykles, surasiąs tikresnį kelią į gyvenimą už tą, kuriuo ėjo mūsų tėvai ir proseniai. Deja, pametė ne tik kelią, bet ir takelį.

Dievas žmogų išaukštino ligi savo įsūnystės. „Pati Dvasia liudija mūsų dvasiai, kad esame Dievo vaikai, tai ir įpėdiniai“ (Rom 8,16). Mums yra skirtas ne tik laikinas gyvenimas žemėje, bet ir amžinasis, kuriame matysime Dievą veidas veidan, t.y. būsime tobulai laimingi, kiek tos laimės galės aprėpti žmogiškoji širdis Viešpaties artumoje.

Savo kaltėse klaidžiojančiam žmogui Dievas nurodė kelią, kuriuo eidamas galės pasiekti savo tikslą. Tai 10 Dievo įsakymų arba Dekalogas. Kai vienas jaunuolis paklausė, ką jis turįs daryti, kad laimėtų amžinąjį gyvenimą, Jėzus atsakė: „Jei nori įeiti į gyvenimą, laikykis įsakymų“ (Mt 19,17). Kita proga Jėzus labai įsakmiai pabrėžė: „Ne

kiekvienas, kuris man šaukia: ‘Viešpatie, Viešpatie!’, įeis į dangaus karalystę, bet tik tas, kuris vykdo mano dangiškojo Tėvo valią“ (Mt 7,21).

Atgimstančioje Lietuvoje visur girdime kalbas apie būtinumą susigrąžinti prarastą dvasingumą. Tik ne visi kalbantieji teisingai supranta, kas yra dvasingumas ir kaip jį pasiekti.

Dvasingumas pačia giliausia prasme — tai žmogaus būseną, kai dvasia pirmauja, o kūnas klusniai pasiduoda jos vadovavimui. Tai normalaus žmogaus harmoningos asmenybės būseną. Visos bėdos žmogaus gyvenime prasideda tada, kai kūnas užgožia dvasią. Mes tai akivaizdžiai matome.

Ką daryti ir ko nedaryti, kad taptume dvasingais? Atsakymas yra vienareikšmis — laikytis Dievo įsakymų! Šiandien nepaprastai aktualu, kad šią tiesą suprastų ne tik tikintieji, bet visi lietuviai. Jei žmonės laikysis didžiojo Dievo ir artimo meilės įsakymo, jų gyvenime netruks pasiaukojimo dvasios. Jei laikysis šeštojo įsakymo, tada tarp sielos ir kūno bus harmonija. Tyrumas, tiesa, teisingumas, gailėstingumas, meilė į žmonių gyvenimą sugrįžti gali tik tada, kai žmogus atsigręš į Dievą ir jo įsakymus.

Ilgą laiką stalinistinis ateizmas negailėstingai kritikavo Dievo įsakymus, tarsi jie būtų buvę sugalvoti žmonių pavergimui ir išnaudojimui. Dievo įsakymus kritikavo visi, kurie nenori paklusti sveikos prigimties reikalavimams ir eina į kompromisus su savo sąžine. Surasime net tikinčiųjų tarpe žmonių, kurie norėtų Dievo įsakymus „pataisyti“. Jiems atrodo, kad neįmanoma būti teisingam, skaisčiam, sąžiningam. Jie pateisina negimusios gyvybės žudymą, laisvą meilę, san-

KO BIJOTI, KO NEBIJOTI

CHIARA LUBICH

*“Nebijokite tų, kurie žudo kūną, o negali užmušti sielos. Verčiau bijokite to, kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną pragare”
(Mt 10,28).*

Tokią pamokymą Jėzus davė savo apaštalams, siųsdamas juos į Galilėjos kaimus skelbti Evangeliją. Jis norėjo, kad jie būtų pasiruošę net savo gyvybę atiduoti už Evangeliją. Bet jie neturi bijoti. Didžiausia žala, kokią pasaulis gali jiems padaryti, — tai tik nutraukti jų žemiškąjį gyvenimą, bet paties brangiausiojo amžinojo gyvenimo, kurį jiems turi paruošęs Tėvas, niekas iš jų atimti negali.

Kad galėtumėm suprasti šio Jėzaus pamokymo neįkainojamą vertę, turime pasvarstyti jo žodžių tikrąją reikšmę. Tų žodžių skelbimas ir Jėzaus naujojo įsakymo vykdymas žemėje neša pasauliui išganymą. Tėvo meilė ir jo malonės galybė veikia tuose žodžiuose ir, žinoma, visuose, kurie juos skelbia. Todėl jokia pasaulio galybė jų įveikti negali.

Žinoma, Evangelijos skelbėjai bus persekiojami. Pasaulis nenori priimti Jėzaus moky-mo. Pasaulis myli tik tai, kas yra jo, kas nedrumsčia jo ramybės ir nedemaskuoja jo pretenzijų. Bet skelbėjai neturi bijoti. Jų gyvybė yra Dievo rankose, jų darbą Jis laimina ypatingai. Danguis karalystė kaip tik tokiems labiausiai ir priklauso. Todėl pasaulio priešiškus negali jų prislėgti, nes jie yra autentiški Jėzaus mokiniai, kurie skelbia Evangeliją džiaugsmingai.

Kaip mes turėtumėm gyventi pagal čia mąstomus Jėzaus žodžius? Aišku, kad Jėzus skiria tuos žodžius ne tik apaštalams, bet ir visiems savo mokiniams, kuriais ir mes

tuokinio ryšio suardymą. Tačiau visada pas-tangos “taisyti” Dievo įsakymus baigdavosi moraliniu žmogaus nuopoliu. Dievą pancei-gęs žmogus XX amžiuje sukūrė tokią ver-govę, kuri baisiausiu būdu sunaikino mili-jonus žmonių. Dievo vaikas tapo tik menku sraigeliu diktatorių rankose, kurį galėjo laiki-nai panaudoti, o paskui išmesti į šiukšlyną. Kiek daug kritikos susilaukė 6-asis Dievo įsakymas, kiek daug suluošintų gyvenimų, kiek ligų ir ašarų, kiek našlaičių ir nužudytųjų motinos iščiose!

Šiuo metu Tėvynėje yra labai daug vi-sokios rūšies vargo ir visur reikalingos geros širdys ir su meile ištiestos rankos. Galima ir reikia lengvinti šį žmonių vargą, tačiau pats didžiausias pasitarnavimas Tėvynei — tai mokymas tautiečius gyventi Dievo įsakymų šviesoje. Reikia panaikinti šaltinius, iš kurių kyla visos bėdos. Kad keliuose nebūtų ava-rijų, statomi eismą reguliuojantys kelio žen-

klai, o iš vairuotojų reikalaujama gerai juos mokėti ir griežtai laikytis eismo taisyklių. Panašiai yra ir mūsų dvasiniame gyvenime. Mes gyvename vadovaudamiesi tūkstančiais potvarkių ir įsakymų, bet virš visų jų yra Dievo įsakymai. Jų nedaug — dešimt. Jeigu jais vadovautumės, mūsų gyvenime atpultų daugybė problemų.

Labai sveikintina, kad Lietuvos tautinėje mokykloje randa vietos etika, tačiau jeigu ji nebus pagrįsta Dievo autoritetu, rezultatai bus tokie pat, kaip alkoholikų gydymas profilak-toriumuose. Yra tik viena jėga, galinti pakelti žmogų — Dievas; yra tik vienas kelias, vedantis į dvasingumo šventovę — Dievo įsakymai.

Mūsų tėvai visa tai žinojo ir vaikus mokė vakarais kalbėti ne tik “Tėve mūsų”, “Sveika Marija”, bet ir “Dešimt Dievo įsakymų”. Tie įsakymai įsispausdavo į vaiko sąmonę ir pasą-monę, atnešdami gražių vaisių.

MOTERS VIETA BAŽNYČIOJE IR VISUOMENĖJE

(Suaugusiųjų konkurse III premiją laimėjęs straipsnis)

KONSTANCIJA VALIUŠKIENĖ

Dievas sukūrė pirmąjį žmogų Adomą panašų į save, įkvėpdamas jam nemirtingą sielą. Apgyvendino jį rojaus soduose. Nei skambios paukščių dainos, nei įvairiausia gyvūnija, nei puošniausi žiedai neužpildo Adomo sielos. Jis jaučiasi vienišas. Rojaus grožyje ir įvairume jam trūko draugo. „Negera žmogui būti vienam“, — tarė Dievas ir sukuria jam draugę, kurią Adomas galėjo mylėti ir būti jos mylimas. Tik meilėje būdamas, žmogus gali būti laimingas. Jo kūrėjas, Amžinoji Meilė, dalinasi su savo kūriniumi savojo dieviškumu.

Dievas, mylėdamas žmogų, pašaukė jo gyvenimui draugę. Draugas yra lygiavertė, lygiateisė asmenybė, esanti vienoje plotmėje. Draugas nėra nei vadovas, nei sekėjas, nei viešpats, nei tarnas. Su draugu dalijamasi tuo pačiu gyvenimu. Jei jį pažeminsi — pažeminsi ir save patį; suteikęs jam laimės — būsi pats laimingas.

Ieva ir Marija

Maištaujančio angelo pyktis liejasi iš jo būsenos. Pasitraukęs nuo Dievo, šėtonas siekė įsibrauti į Jo pasaulį. Melu piršo

Ievai rojuje dar didesnę laimę: „Būsime kaip dievai“. Blogio nepažinusi moteris patikėjo klasingu šėtonu ir dalijosi taja „laimė“ su savo draugu — vyru. Ieva ne tik pati į velnio pinkles pateko, bet įtraukė ir visą žmoniją. Žmogus, atvėręs širdį blogiui, atsiskiria, slepiasi nuo Dievo. Kūrėjas neapleido žmogaus, pats jo ieškojo: „Adomai, kur esi?“

Dievas, apgyvendindamas žmonijos tėvus rojuje, jiems įsakė nevalgyti uždrausto vaisiaus. Ne tik Ievai. Dabar Adomas prieš Dievą išsisukinėja; „Tavo paskirtoji moteriškė man davė“. Atseit ji yra kalta, o aš ne. O kodėl Adomas nesudraudė Ievos? Jis ir jai nedraudė, ir pats gardžiavosi.

Dievas iš meilės žmogui pažada jam atsiųsti Išganytoją. Pribrendus laiko pilnybei, Nazareto kaimelyje senyvų tėvų — Onos ir Joakimo globoje augo mergaitė, Nekaltai Pradėtoji Mergelė Marija. Kūrėjas nė vieną kūrinį neapipynė tokia visų malonių pilnybe kaip Nazareto Mergaitę. „Malonėmis apdovanotoji“ kreipiasi į ją angelas Gabrielius, klausdamas, ar ji sutiks būti žmonijos Atpirkėjo motina. Marija suprato, kad Mesijas atpirks žmoniją savo

norime būti. Jėzus šaukia mus visus liudyti Evangeliją savo gyvenimo pavyzdžiu, o taip pat ir žodžiais. Jis nori, kad ir mes turėtumėm tvirtą tikėjimą ir drąsą.

Pirmiausia, jis nori, kad tikėtumėm, jog jo žodžiai tikrai gali keisti pasaulį. Jis taip pat nori, kad turėtumėm drąsą pasitikti neišvengiamą opoziciją — dažnai klatingą ir apgaulingą — su kuria mums teks pasaulyje susidurti.

Gindami Evangeliją, mes neturime pasiduoti baimei, tingumui, žmogiškam svarstymui, netikrumui. Neleiskime Jėzaus žodžiams pasilikti mumyse neveikliems. Skelbkime ir paverskime juos konkrečiais darbais, ypač mylint artimą. Jėzus mus ir moko per savo Bažnyčią tokiu būdu evangelizuoti pasaulį ir taip vykdyti Dievo valią.

Iš anglų kalbos vertė *Kostas Paulius*

kančia. Ji žinojo, kad motina kenčia savo vaiko kančią taip pat skaudžiai kaip ir vaikas. Ji žinojo, kad ir ji savo kančia dalyvaus žmonijos atpirkime. Ir su tobulu nuolankumu, pasiaukojimu ji atsako: „Esu Viešpaties tarnaitė. Tebūnie“. Jos visiškas atsidavimas Sutvėrėjui su meile ir iš meilės sutriuškina Ievos gundytojo galią. Per moterį Ievą, trokštančią dar didesnės laimės, žmogui teko kančios gyvenimas. Per kitos moters, Marijos, pasiaukojimą kančiai, atėjo Išganytojas, nešąs žmogui amžiną gyvybę ir šviesą. Jėzus ir mirties agonijoje nepamiršo mūsų. Nukreipęs žvilgsnį į savo Motiną, ištaria paskutinius žmonijai skirtą testamentą žodžius: „Štai tavo motina“. Nekaltoji, gailestingoji, galingoji Marija visa savo esybe priėmė mus į savo motinišką globą. Ji iš Dievo gautąsias malones dalija kiekvienam, kuris į ją kreipiasi. Per Mariją — Nazareto mergelę atėjo visos žmonijos — vyrų ir moterų Išganytojas. Jos meilė ir auka nugalejo dvasinę mirtį.

Žydės teisės ir pareigos

Mozei Dievo duotame dekaloge įrašyta, kad reikia gerbti tėvą ir motiną. Atseit, vyras ir moteris yra lygiateisiai asmenys. Žydų istorijoje šalia vyrų skaitome įrašytus ir moterų vardus, tarnavusių savo tautai: Rachelė, Judita, Sara ir šių laikų Golda Meir.

Moters pareigos ir teisės nusakytos Senajame Testamente ir Talmude. Jame aprašoma ir jos charakteristika. Moteris yra lengvabūdė, jai rūpi tik papuošalai. Moterys smarkiai įsivėlusios į raganavimą. Jos balsas turi būti negirdimas, nors jos patarimu ir galima pasinaudoti. Bet tas, kas juo naudojasi, dažniausiai patenka į pragarą. Moteriai nereikalinga apsišviecti. Mokytis moterį įstatymų – tai lyg ją mokytum Dievo paniekinimo (blasphemy). Moters išmintis baigiasi verpimu.

Medžio drožinys iš Žemaitijos
R. Dichavičiaus nuotr.

Vyrai dėkojo Dievui melsdamiesi, kad juos Dievas sutvėrė vyrais, o ne moterimis. Moters pareigos buvo atliekamos namuose. Ji turėjo sumalti grūdus, kepti duoną, skalbti žlugtą, paruošti maistą, maitinti vaikus, pakloti vyrui lovą. Apdirbti vilnas, pradedant avių kirpimu, baigiant audimu ir drabužių pasiuvimu. Jei žmona parvesdavo vyrui sugulovę, žmonai jau nereikėjo nei malti, nei kepti, nei skalbti. Už dvi suguloves ji buvo laisva nuo virimo ir vaikų priežiūros. Trečioji sugulovė ją išlaisvino nuo vilnų perdirbimo ir vyrui lovos parengimo. O už keturias — ji galėjo nieko neveik-

ti, tik sėdėti kėdėje visą dieną. Bet ne visi vyrai buvo tokie "geraširdžiai" savo žmonoms. Simonas Gamalielis liepė panaikinti vedybų sutartį toms žmonoms, kurios nieko neveikia.

Tiek S. Testamentas, tiek Talmudas pritarė poligamijai. Vieni leido turėti tiek žmonių, kiek vyras jų nori, o kiti riboja skaičių. Pamažu poligamija retėjo, ir XI a. ji rabinų buvo smerkiama. Ne tik prieš 2.000 metų, bet ir šių dienų žydė moteris neturi lygių teisių su vyru. Ji yra vyro nuosavybė. Jis valdo ją, ir tik vyras gali ją atleisti.

Jei moteris nepakelia nedarnaus vedybinio gyvenimo ir pasitraukia iš jo namų, ji traktuojama, kaip "maištauojantis padaras", ir praranda teisę gauti jai priklausančią turtą.

Vedusiam vyrui leidžiama turėti daugelį aferų. Žmona neturi teisės dėl to skųstis ar kaltinti jį neištikimybe. Jei moteris turi aferą ir susilaukia vaikų, ne tik ji, bet ir vaikai yra ekskomunikuojami. Bevaikė našlė yra vyro brolio nuosavybė. Ji negali tekėti už kito vyro, tik už vyro brolio, nebent šis atsisakytų ją vesti. Mirusiojo brolis, ne žmona, paveldi jo turtą, pensiją ir t.t. Našlė neturi teisės auginti savo vaikus. Juos privalo atiduoti vyro giminei.

Klajoklių laikų įstatymas tebesaisto šių dienų žydės teises. Tačiau švietime, gyvenimo būdo pasirinkime, įsidarbinime žydė turi visas teises pasirinkti ir apsispręsti. Kristaus laikais nei žmona, nei motina nėjo su vyrais šventyklon aukoti aukų, nes buvo per žemas kūrinys. Ji galėjo eiti melstis sinagogon, nes buvo atskirta nuo vyrų uždanga. Ir maldose negalėjo aktyviai dalyvauti. Ne motina, o tėvas mokė sūnų religijos mokslų. Nei žmona, nei motina nesėdo su vyru, su sūnumis prie stalo.

Pabandykime įsijausti į žydės būklę, bent kiek suprasti, atjausti, ką ji išgyveno. Jei Kristus būtų priėmęs moteris savo mokinėmis, kaip ir dvylika apaštalų, koks šurmulys būtų iškilęs žydų tautoje! Vargu

ar net ir Kristaus sekėjai apaštalai būtų jas priėmę į savo tarpą. O rašto žinovai ir fariziejai turbūt būtų Kristų tuojau sunaikinę, pirmiau negu jis būtų galėjęs paskelbti savo mokslą žmonijai.

Kristus ir moteris

Šventajame Rašte Kristaus gyvenimas, jo mokslas labai suglaustai aprašytas. Mažai minimi apaštalai, o iš jo mažiausiai sužinome apie Mariją. Tad visai nenuostabu, kad ir kitos moterys mažai minimos. Susiduriame šiek tiek su Morta, Salome, Joana, Zuzana ir bent trejetu Marijų. Jas minint, vis pasakoma, kad buvo ir daug kitų moterų, kurios Jėzų sekė ir jam tarnavo.

Šv. Jonas išsamiai aprašo Jėzaus susitikimą su samariete. Jėzus su apaštalais keliauja per Samariją. Pavargę nutaria pailsėti, pavalgyti. Apaštalai nueina į Sicharo miestą maisto, o Jėzus pasilieka prie Jokūbo šulinio. Kristus, pasirinkdamas poilsiui vietą, žinojo apie susitikimą su samariete, žinojo jos privatų gyvenimą ir jos reakciją į pokalbį su juo.

Jėzus užkalbino atėjusią moterį. Negirdėtas dalykas, kad žydas taip save pažemintų, užvesdamas pokalbį su moterim. "Kaip tu, būdamas žydas, prašai samarietę vandens atsigerti?" — nustemba moteris. Nustemba ji, išgirdusi Jėzų, kalbantį apie jos intymų gyvenimą, apie nuostabią vandens versmę, trykštančią į amžinąjį gyvenimą. Su viltimi ji pasisako Jėzui, kad ir ji žinanti, jog ateis Mesijas ir atėjęs viską paskelbs ir paaiškins. Jėzus jai taria: "Tai aš, kuris su tavim kalbu". Moteris, tai išgirdusi, pamiršta ir vandenį, ir ąsotį, bėga tekina į miestą pranešti saviesiems Mesijo atėjimą.

Sugrįžę apaštalai didžiai nustemba, pamatę Jėzų, šnekučiuojantį su samariete. Evangelijoje neminama, kad jie būtų užsiminę miestiečiams apie Mesijo atėjimą. Jie ragina Jėzų valgyti jų atneštą maistą.

Jėzus jiems atsako; “Mano maistas — vykdyti valią To, kuris mane siuntė, ir baigti Jo darbą”. Jėzus vykdė Tėvo jam pavestą darbą per moterį. Per žydų niekinamos tautos nusidėjėlę — gyvenančią su penktu vyru.

Jėzui kalbant žmonėms šventykloje, fariziejai, Rašto žinovai atveda moterį, sugautą svetimaui. “Mozė liepė tokias užmušti akmenimis, o Tu?” — kreipiasi į ją fariziejai. Svetimaui moteris turi būti užmušta akmenimis, o vedusieji vyrai turi teisę svetimaui, todėl jie ir atvedė vien tik moterį. Ar šeštasis dekalogo įstatymas duotas tik moterims? “Tas, kuris be nuodėmės, tegu pirmas sviedžia akmenį į moteriškę!” Atsigniaučia kumštys, krenta žemėn akmenys. “Teisieji” skirstosi.

Moteris, pirmą kartą savo gyvenime pajutusi meilę, atgailos ašaromis plauna Išganytojo kojas. Išskankintas Kristus kryžiaus kelyje pamiršta save. Atsigręžia į moteris ir guodžia: “Neverkite! Neverkite manęs!”

Dar prieš aušrą Marija Magdaliotė ir kitos moterys ateina pas Jėzaus kapą. Jo neradusios, bėga pranešti apaštalams. Juos randa nuo žydų pasislėpusius ir dar miegančius. Jonas ir Petras apžiūrėjo kapą ir vėl grįžo namo, o Magdaliotė stovėjo prie Išganytojo tuščio kapo ir verkė.

“Ko verki, ko ieškai, Marija?” Ieškojo ji išskankinto Kūno, o sutiko ją prisikėlusį, gyvybę skleidžiantį Kristų. “Eik ir pasakyk mano broliams” — siunčia jis Mariją Magdaliotę pranešti apaštalams pačią esminę krikščionybės dogmą: Prisikėlimą iš mirusiųjų.

Apaštalai nepatikėjo Magdaliotė ir galvojo, kad tai tuščios šnekos. Šv. Jonas savo Evangelijoje prisipažįsta, kad dar jie nebuvo supratę Rašto, jog Jėzus prisikels iš numirusių. Kodėl Kristus pirmiausia apsireiškė Marijai Magdaliotei? Kodėl jis siuntė ją pas apaštalus? Ar jis bandė jų tikėjimą? Ar jis norėjo pamatyti, kiek jie

išmoko iš Kristaus respektuoti moterį? Kodėl pats Kristus neapsireiškė Jonui, mylimiausiajam mokiniui, ir Petriui, savo įpėdiniui, kartu su Magdalena prie tuščio kapo, o tik jai vienai? Arba kodėl jis neapsireiškė visiems iš baimės nuo žydų pasislėpusiems apaštalams, o siuntė moterį? Ar į visus šiuos klausimus atsako Kristaus žodžiai apie Magdaliotę, kad jai daug atleista, nes ji daug mylėjo?

Moteris krikščionybės aušroje

Senovės žydų ir graikų moterys neturėjo teisių religiniuose dalykuose. Moterys nedalyvavo šventyklų aukose, nemokė vaikų religijos. Todėl ilgą laiką vyravo nuomonė, kad ir krikščionybėje moteris veikė tik šalutiniuose, o ne esminiuose religijos reikaluose. Tačiau, patyrinėję įvairius šaltinius, matome, kad jos dalyvavo atsakingame vadovavime. Krikščionybės judėjimas nesirėmė nei “vyrais”, nei “moterimis”. Rėmėsi tikėjimu ir įsipareigojimu krikščioniškajai bendruomenei. Ankstyvoje Bažnyčioje moteris buvo lygiateisė narė su vienodomis pareigomis, atsakomybėmis bei vadovavimu.

Senajo įstatymo “akis už akį, dantis už dantį” patriarchalinė kultūra buvo pakeista bendruomenės vizija, kur žmonės gyveno kartu, tarnaudami vienas kitam meilėje.

Pirmieji krikščionys tikėjo esą Dvasios išlaisvinti naujam gyvenimui ir galintys tapti lygiateisiais jos mokiniais. “Juk visi esate Dievo vaikai tikėdami Jėzų Kristų. Ir visi, kurie esate pakrikštyti Kristuje, apsisivilkote Kristumi. Nebėra nei žydo, nei graiko, nebėra nei vergo, nei laisvojo; nebėra nei vyro, nei moters; visi esate viena Kristuje Jėzuje” Šitaip išreiškia krikščioniškąją tiesą šv. Paulius laiške Galatams.

Tiek “Apaštalų darbuose”, tiek ir šv. Pauliaus laiškuose minimos moterys misijonierės. Paulius tiksliai išvardija moteris, kaip jo misijų bendradarbes: Febę, Mariją, Juniją, Persidę, Juliją, Priską ir daugelį kitų. Paulius tvirtina, kad moterys dirbo

Lietuvos kaimo panorama

R. Dichavičiaus nuotr.

lygiose pareigose kartu su juo, su Klemensu ir kitais. Jos darbavosi su tokiu pačiu autoritetu, pagarba ir respektu, kaip ir vyrai bendradarbiai misijų bendruomenėse. Krikščioniškasis lygiateisiškumo Credo buvo priešprieša žydų ir graikų moters diskriminacijai. Tai nebuvo tik svajojamas idealas, o istorinė realybė. Tačiau ilgainiui vystėsi institucijos, ir krikščionių bendruomenė tapo patriarchaline. Moterų vardai Bažnyčios darbuose vis mažiau užtinkami.

Dievas sukūrė vyrišką ir moterišką giminę žmonijos, gyvūnijos ir dalinai augmenijos dauginimuisi ir išsilaikymui. Žmonijos ir gyvūnijos moteriškai giminei paskyrė

motinystės uždavinį. Tačiau motinystė nėra vienintelis ar būtinas moters pašaukimas. Tai labai aiškiai nurodo Marijos, dar jaunutės mergaitės, atsisakymas motinystės, padarymas nekaltybės įžado, kad galėtų visiškai pasišvęsti Dievo tarnybai.

Ne tik vyrą, bet ir moterį Kūrėjas apdovanojo laisva valia, ir tuo parodė, kad vyras nėra aukštesnis už moterį, nei moteris žemesnė už vyrą. Jie abu laisvai renkasi savo gėrio ar blogio kelią.

Moteris povatikaniniu metu

Po II Vatikano susirinkimo suaugusioms moterims suteiktos teisės mišių metu skaityti

Ona
Mikailaitė

TĖVO AKIMIS

Išblukusio melsvumo
ežerėliuos —
Tėvo akimis
stebiu šviesos
suspindusius kardus:
ant stiebo plakas
vėliava — ji ta,
dėl kurios
jisai išėjo iš namų,
ir ta pati,
dėl kurios parėjo.

Tėvo akimis
regiu šiandien
šią aušrą;
užgesę akys
tyli, ašaroju aš
drauge su lengvu lietumi,
tebekeliaudama
iš šiapus į anapus
ašarų pakalnės.

“Laiko pėdsakai”

R. Dichavičiaus nuotr.

Šv. Rašto ištraukas, dalyti Komuniją. Retsykiais kai kuriose bažnyčiose leidžiama aiškinti Evangeliją – sakyti pamokslus. Nors ir labai reti atvejai, bet kai kurie vyskupai bažnyčiose leido ir mažoms mergaitėms patarnauti kunigui prie mišių, ne vien berniukams.

Ilgainiui vis daugiau moterų domisi, studijuoja teologijos mokslus. Daugumui mūsų pažįstamos Marijos N.P. seselės. Jos kartis nuo karto suranda laiko vesti rekolekcijas. Seselės suprantamai perduoda galias tikėjimo tiesas. Pokalbiai prasmingi ir skatinantys, maldos uždegančios, aiškos gairės

nurodo religinį kelią. Jų apaštalavime jaučiamas kruopštus pasiruošimas, gili Jėzaus Kristaus meilė.

Kodėl Dievas nenorėtų, kad moteris taptų kunigu, jo dieviškųjų malonių — Sakramentų teikėja? Dievui mes nesame nei vyras, nei moteris — mes esame sielos. Moters prigimties bruožai nėra priešingi kunigystei. Kai pjūtis tokia didelė, o vyrų kunigų taip mažai, kodėl Kristaus vynuogyne negali dirbti moterys? Juk yra norinčių ir pajėgių, išreiškusių Šventajam Tėvui savo pasiaukojimo troškimą.

(B.d)

LEMTINGŲ LAIKŲ SULAUKĖ

ALEKSANDRAS MAURAGIS

Nėra abejonės, kad šiandien ne tik lietuvių tauta, bet ir visas pasaulis išgyvena lemtingus metus. Pagal seną patarlę — kaip pasiklosi, taip išmiegosi. Taigi atėjo laikas gerai pagalvoti, kaip turime pasikloti, kad gerai išmiegotume. Remdamiesi vien tik dabartimi, galime lengvai paklysti. Istorija yra mokytoja, ir jos neprivalome pamiršti. Vienas iš daugelio mūsų mokytojų yra filosofas, pedagogas, tautos ideologas Stasys Šalkauskis. Prie jo ir noriu kiek sustoti.

Prof. Stasys Šalkauskis 1919 m. yra parašęs žymų veikalą „Sur les Confins de deux Mondes (Dviejų pasaulių sankryžoje). Essai synthétique sur le problème de la civilisation nationale en Lithuanie“. Šiandien tas veikalas (271 psl.) yra ne tik pasaulio, bet ir mūsų lietuvių pamirštas. Todėl verta jį prisiminti patiems ir priminti pasauliui, kad lietuviai kadaise yra buvę ne tik didieji Rusijos kaimynai, bet neretai ir geri sąjungininkai prieš totorių antplūdžius. Verta priminti ir Lietuvos Statutą, veikusį 311 metų. Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos, Rusijos, Gudijos ir Ukrainos žemėse nuo 1529 iki 1840 metų. Tai buvo viena moderniausių ir humaniškesnių to meto teisės kodeksų Europoje. Verta priminti ir tą faktą, kad Lietuva savo valdose buvo tolerantiškiausia to meto religinėse ir rasinėse kovose dėl žmogaus laisvės teisių.

Prof. Stasys Šalkauskis, visą šitą istorinę medžiagą nuo seniausių laikų apžvelgęs, padarė mokslinę išvadą, kad lietuviai yra istorijos skirta tapti tų dviejų pasaulių, Rytų ir Vakarų, kultūrine tarpininke; tai esąs jos istorinis pašaukimas. Lietuva, būdama ant slenksčio tarp Rytų

ir Vakarų kultūrų, jas gerai pažįsta. Lietuvos kunigaikščiai, tapdami svetimų tautų valdovais ir karaliais, ne tik plačiai išgarsino Lietuvos vardą, bet ir įnešė į tų tautų gyvenimą tvarką, teisinę sąmonę ir kultūrinį humanizmą. Tik prisiminkime Gediminaičius ir Jogailaičius, kurių įtaka buvo didelė ir pasiliko kaip istorinis paveldėjimas.

Šiandien, kai Rusijos imperija po Sovietų Sąjungos priedanga atsidūrė katastrofiškoje padėtyje, kažin ar jos vadovai supranta tą istorinį pulsą, stengdamiesi išgelbėti ne Rusiją, bet Sovietų Sąjungos sukurtą imperiją? Kadangi jos pasirinktas kelias yra ne demokratinis, o diktatorinis, tai kito kelio ir nėra kaip revoliucija. O tai būtų baisu ir nežinia, kuo tai baigtųsi. Todėl Vakarų demokratijos ir stengiasi išgelbėti Rusiją — stabdo laisvą tautų apsisprendimą ir pratęsia grėsmę. Vakarų Europa stengiasi apsisaugoti, sudarydama militarinę ir ekonominę federaciją. Sklinda gandai, kad į tą Europos federaciją norima įtraukti ir Rusiją, todėl reikalingas tam laikas. Tada jau dingtų Europoje karai ir prasidėtų nauja era.

Sakoma, kad laikas yra geriausias gydytojas. Tačiau sujauktas, pusiausvyros netekęs, chaose atsidūręs pasaulis reikalingas išminties ir proto. Toks, koks jis šiandien yra, ilgai negalės egzistuoti: kantrybės ir duonos pritrūks sovietinis žmogus, pasidarys nesukalbamas. Todėl Vakarams delsti nereikėtų. Tautoms, kurios pasiruošusios apsispręsti savarankiškam gyvenimui, reikia leisti tai padaryti. Išsilaisvinusios tautos pozityviai veiks rusų tautą ir jai padės susirasti save ir suartėti su Vakarų Europa. Ateitis priklauso

Vyskupas Vincentas Brizgys iškilmingai atšventė auksinį vyskupystės jubiliejų š.m.

liepos mėn. 10 dieną. Tai berods vienintelis visoje Amerikoje, tebevyskupaujas jau 50 metų. Tai, žinoma, galėjo įvykti dėl to, kad jis buvo paskirtas ir pakonskruotas vyskupu labai anksti, dar neturėdamas nė 37 metų amžiaus.

Apie jo gyvenimą ir veiklą, apie jo nuopelnus Bažnyčiai ir Lietuvai čia nekalbėsime, nes apie tai jau buvo plačiai rašyta spaudoje. Norėtume mūsų skaitytojų, ypač jaunimo, dėmesį atkreipti tik į vieną jo pasipaskojimą, aprašytą "Ateityje" (š.m. Nr. 3).

Vyskupas pasakoja, kad vieną kartą jis išėjo pasivaikščioti į laukus su kitais keturiais savo draugais. Kalba nukrypo apie pašaukimus į kunigus: "Savo tarpe užsikalbėjome, kad po Pirmojo

pasaulinio karo mums žinomose parapijose nebuvo jaunų kunigų: visur tik po vieną ir tai

pagyvenusį kunigą. Visi sutarėme, kad jaunų kunigų niekas kitas neduos, o tai turi rūpėti mums, to laiko jaunuoliams. Visi penki ir sutarėme stoti į kunigų seminariją. Iš mūsų vienas klierikas mirė, nebaigęs seminarijos, o kiti keturi buvome pašvęsti kunigais". Tai tikrai logiškas tų jaunųjų galvojimas ir logiškas pasielgimas. Ir dabar mums labai trūksta jaunų kunigų. Niekas kitas mums jų neduos, tai priklauso tik nuo jūsų, jaunuoliai, kurie esate pasiryžę viską atnaujinti Kristuje, gyventi Dievui, Tėvynei ir arti-

mui. Jeigu mes neturėsime uolių, energingų kunigų, tai tos kalbos apie gražiausius idealus ir pasiliks tik kalbomis.

AUKSINIS VYSKUPYSTĖS JUBILIEJUS

Vysk. V. Brizgys

kultūrėjančioms, pažangioms, darbščioms tautoms, o ne plėšikaujančioms, parazitiniui pročiui gyvenančioms. Pažangą daryti gali tik laisvos tautos, todėl ateitis kitokia būti ir negalės. Tada ir tautų bei kultūrų suartėjimas yra būtinas. Tame procese Baltijos tautos, ypač Lietuva, tampa tarpininkėmis tarp Rytų ir Vakarų.

■ Čikagoje dėl susidariusių milijoninių skolų, arkivyskupijai remiant parapijas ir mokyklas, bus uždaryta apie 40 bažnyčių ir mokyklų. Birželio 30 d. uždaryta pirmoji šiame mieste lietuvių 1892 m. pastatytą Šv. Jurgio bažnyčia. Paskelbta, kad jos vitražai, statulos, kryžiaus kelių stotys bus perduotos Lietuvos bažnyčiai.

KAS YRA KRIKŠČIONIS

KUN. J. LAURIŪNAS

Kartais paklausiame patys save: kas aš esu? Kuo skiruosi nuo kitų? Iš ko pažįsta mane, kad esu krikščionis. Ką reiškia būti krikščioniu? Jie šiandien sudaro 28% visų žemės gyventojų. Kuo krikščionis skiriasi nuo kitų, pvz., mahometonų, kurie sudaro 13%, arba nuo induistų (12%), nuo budistų (11%).

1. Krikščionis seka Jėzų Kristų

Kiekvienas žmogus ieško gyvenime sau vietos. Jam reikia kitų žmonių, į kuriuos jis galėtų atsiremti, gauti šviesos, paramos. Labai svarbu, ką žmogus patiria savo vaikystėje, kas jį globojo, mokė, su kuo jis bendravo.

Krikščionis žvelgia į Jėzų Kristų, iš jo semia sau šviesos. Jis tiki, kad Jėzus yra Dievo Sūnus, kad jame apsiraiškė pats Dievas. Jame taip pat mato pavyzdį, koks turi būti tikras žmogus. Krikščionis yra įsitikinęs, kad Jėzaus žodžiai ir darbai yra *Džiugioji naujiena* žmonėms.

Jėzus sako, kad Dievas ieško mūsų. Jis mūsų laukia. Myli mus. Jis dar kartą ateis ir padarys pasaulį palaimingą. Pasaulį, kurį jis sukūrė, atbaigs — padarys visiškai tobulą. Už šį savo skelbimą jis ėjo į mirtį. Bet Dievas jį prikėlė iš mirties. Tai rodo, kad Dievas nori visiems žmonėms gero, nori išganymo.

Ką daro žmogus, jeigu jis sau idealu renkasi Jėzų Kristų? Jis perima jo mintis, mokosi iš jo gyventi. Jis tampa jo mokiniu. Šitaip žmogaus gyvenimas įgauna kitą spalvą. Jeigu žino, kad jis yra Dievo mylimas, tai jis gali ir kitus žmones mylėti. Jeigu jis leidžia, kad jį Dievas apdovanotų, tai jis gali ir kitus apdovanoti.

Būti krikščioniu — tai eiti Jėzaus keliu.

Šitaip kalba Jėzus Jono evangelijoje: “Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas” (Jn 14, 6).

2. Ką reiškia sekti Jėzų?

“Kristus neturi rankų, jis turi tik mūsų rankas atlikti savo darbą. Kristus neturi kojų, jis turi tik mūsų kojas vesti žmones savo keliu. Kristus neturi lūpų, jis tik mūsų lūpomis gali pasakoti apie save. Kristus neturi talkininkų, jis turi tik mus patraukti žmones prie savęs” (iš 14-to šimtemečio).

Jėzus kviečia savo mokinius sekti paskui jį, eiti kartu su juo. Jis šaukia juos būti jo sekėjais. Sekti — tai nereiškia akiai pamėgdžioti. Šiandien yra kitos sąlygos, negu Jėzaus laikais, Bet ir anais laikais mokiniai ne viską turėjo daryti, ką darė jų Mokytojas. Sekti Jėzų reiškia priimti jo žodžius, matyti žmones ir pasaulį jo akimis.

Kas seka Jėzų, tas turi *tarnauti Dievui ir žmonėms*. Jis turi visiškai įsijungti į šį kilnų reikalą; nedera įsijungti tik pusiau, iš dalies. Evangelijoje tai aiškiai pabrėžta: “Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi” (Mt 16, 24). Taip pat teikiama ir viltis: kas ryžtasi sekti, tuos Jėzus Kristus apdovanos savuoju gyvenimu. Šv. Paulius nepavargsta kalbėdamas apie gyvenimą su Kristumi.

3. Gyvena tikinčiųjų bendruomenėje

Išminčius, vardu Choni, keliavo po šalį ir pamatė žmogų, sodinantį medelį. Sustojo ir klausia: “Kada šis medelis atneš vaisių?” Žmogus atsakė: “Po septynių dešimčių metų”. Tada prabilo išminčius: “Kvailėli! Tu tikiesi taip ilgai gyventi ir pasinaudoti

savo darbo vaisiais? Verčiau sodink tokį medį, kurio vaisiais galėtum pats pasidžiaugti". Žmogus ramiai baigė savo darbą, linksmai apžvelgė, ką buvo padaręs, ir tarė: "Rabi, kai atėjau į pasaulį, aš radau tokį medį ir skyniau jo vaisius, nors nebuvau jo sodinęs — tai padarė mano tėvai. Kai aš pasinaudojau ten, kur nebuvau prakitavęs, noriu pasodinti medį savo vaikams ir vaikaičiams, kad jie pasidžiaugtų. Mes, žmonės, galime tik tada gyventi, kai paduodame ranką vieni kitiems. Aš esu paprastas žmogus, bet mes turime priežodį: *draugai arba mirtis*" (žydų legenda).

Kaip visur žmonės privalo bendrauti vieni su kitais, taip ir tikėjime. Todėl Jėzaus mokiniai sudaro *bendruomenę*. Bendrai tiki Jėzų Kristų ir perteikia vieni kitiems savo tikėjimą geruoju Dievu. Jų tikėjimas turi ilgą istoriją, senesnę negu Bažnyčia, ir driekiasi vis tolyn. Bažnyčia, kaip tikinčiųjų bendruomenė, liudija pasauliui Kristų. Jai yra pavesta skleisti tikėjimą, nešti išganymo palaimą ir su tvirta viltimi keliauti prie šios istorijos tikslo.

Ši bendruomenė susideda iš pavienių krikščionių. Pavienis krikščionis negali gyventi vien sau ir rūpintis vien savimi. Sužinojęs tą Džiugiąją naujieną iš kitų, kurie jam tai paliudijo, jis turi toliau ją skleisti. Į kitus žmones jis žiūri, kaip į brolius, ir stengiasi jiems būti paslaugus.

Jis dėkoja Dievui už šią Džiugiąją naujieną, meldžiasi už brolius, tikinčiųjų bendruomenėje kartu su kitais dalyvauja Dievo meilės minėjime — *Eucharistijoje*.

Mato evangelijoje Jėzus įpareigoja mokinius nepasilaikyti tikėjimo vien sau: "Eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo, ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs. Ir štai esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos" (Mt 28, 19...).

4. Skaito Šventąjį Raštą

Pasaulyje yra apie 3000 kalbų. Visas Šv. Raštas ar bent jo dalis yra išversta į 1785 kalbas (1986).

Ką Dievas yra padaręs ir per savo pasiuntinius žmonėms pasakęs, tai yra užrašyta Senojo ir Naujojo Testamento knygoje. Jos vadinamos Šventuoju Raštu. Biblija (gr. *biblion* – knyga) remiasi visi krikščionys. Tai dokumentas jų tikėjimo, kuris siekia Izraelio — Dievo tautos pradžią. Aukščiausias šio tikėjimo taškas yra Jėzaus Kristaus žodžiai ir darbai.

Šio tikėjimo liudytojai — Senasis ir Naujasis Testamentas — yra bendri visiems krikščionims, nors istorijos eigoje jie ir išsiskyrė. Biblija jungia juos visus. Jie yra įsitikinę, kad Dievas apsirėiškė žmonėms ir prabilo į juos suprantama kalba. Visus krikščionis jungia tikėjimas, kad Dievas per savo Sūnų Jėzų Kristų prabilo į žmones galutiniai ir nepakartojamai.

Mes Dievo žodį girdime ir skaitome bažnyčioje pamaldų metu ir tikybės pamokose. Jį mums aiškina katechetai, kunigai ir tėvai. Kai kur yra gražus paprotys Šv. Raštą skaityti bendrai. Bendrai aiškinantis Dievo žodį, stiprėja mūsų tikėjimas.

Daugeliui krikščionių yra savi Senojo Testamento psalmės žodžiai: "Tavasis žodis yra mano žingsniams žibintas, šviesa mano takui. Viešpatie, esu baisiai prislėgtas, — savo žodžiu atgaivink mane" (ps 118).

5. Pasaulį mato Jėzaus akimis

Jėzus sako: "Per daug nesirūpinkite savo gyvybe, ką valgysite, nei savo kūnu, kuo vilkėsite. Argi gyvybė ne daugiau už maistą ir kūnas už drabužį? Išižiūrėkite į padangių sparnuočius: nei sėja, nei pjauna, nei į kluonus krauna, o jūsų dangiškasis Tėvas juos maitina. Argi jūs ne daug vertesni už juos? O kas iš jūsų gali savo rūpesčiu bent per vieną sprindį prailginti sau gyvenimą? Ir kam gi taip rūpinatės drabužiu?! Pasi-

ŽODŽIO ŽYDĖJIMO METAS

Sprogsta žodžiai
miesto sode,
stadijone, nuo balkono —
kibirkštys kavinėj
dundančio ugnikalnio
karštom upėm
sušildančiom
ledu apkaltą žemę.

Turgaus aikštėj
pirksiu žodį —
išsirinksiu kokį:
sodrų, šviežią —
ką tik nuo keptuvės —
arba retą, importuotą —
gal ir visą saują
gaudžiančių, žvangančių
žodžių, skriejančių
po srietą margą.

Žėri žodžiai:
aukso vėrinėlius
suvarstyti skamba
smulkiais varpeliais
katedros skliautuos —
šokdindami širdis,
padangėm plaukia
vis besiplečiančiais
ratilais.

Žodžiai žydi:
kur tik aš einu,
pražydę žodžiai,
nubudus visa žemė žydi —
ir Tavo lūpose
atsiskleidžia pilnaviduris
žodis,
man tiesdamas tiltus
pareiti į namus.

Ona
Mikailaitė

žiūrėkite, kaip auga lauko lelijos. Jos nesi-
darbuoja ir neverpia, bet sakau jums: nė
Saliamonas pačioje savo didybėje nebuvo
taip pasipuošęs kaip viena iš jų. Jeigu Die-
vas taip aprengia laukų gėlę, kuri šiandien
žydi, o rytoj metama į krosnį, tai argi jis
dar labiau nepasirūpins jums, mažatikiai?”
(Mt 6, 25...).

Iš Evangelijos sužinome, kaip Jėzus
kalba apie Dievą ir žmones. Čia mums
paaiškėja, kaip Jėzaus žvilgsniui artimai
siejasi Dievas ir pasaulis. Jis kalba apie
paprastus kasdienybės dalykus ir per juos
nori pasakyti kažką aukštesnio. Paprastučiai
nežymūs dalykai jo lūpose įgauna svarbą.
Rūgstanti duonos tešla jam yra Dievo ka-
ralystės atėjimo vaizdas. Žvirblelis ant sto-
go primena Dievo rūpinimąsi žmogumi.
Tuos, kuriuos visuomenė išskiria iš savo
tarpo, jis pastato į centrą. Nusidėjėliai jam
yra žmonės, kuriuos Dievas nori sau susi-
grąžinti. Mažylis yra ženklas, kad iš jo turi
išaugti kažkas didžio: “Kas pasidarys
mažas, kaip šis vaikelis, tas bus didžiausias
dangaus karalystėje” (Mt 18, 4). Jis su-
trauko nepakeičiamo likimo grandines: ver-
gai tampa sūnumis, mariam žmogui pa-
žadamas amžinas gyvenimas, nelaimė ir
skausmas tampa vieta, kur Dievas teikia
savo išganymą.

Kai Jėzus nori kalbėti apie Dievą ir jo
meilę, jis kalba apie gražiausius žmogaus
gyvenimo momentus. Jis dėmesingas vis-
kam, kas aplinkui, ir šiltai sutinka kiek-
vieną, kas tik prie jo prieina — kiekvie-
name jis mato širdį ir sielą, kuri priklauso
Dievui.

Kas žmones ir jų pasaulį mato Jėzaus
akimis, tam nėra beviltiškų vaizdų ir va-
landų. Jei netenka to, kas jam brangu, jis
nėra nepaguodžiamas. Jis moka mažmožiais
džiaugtis. Guodžia tuos, kurių širdis sus-
pausta, ir padeda tiems, kurie yra bėdoje.
Jis gelbsti net nepagydomus ligonius ir
mirštančius, nors žmogiškai žiūrint, atro-
dytų, kad jokios vilties nėra.

Tėvo Jono Kubiliaus jubiliejaus proga

V. Statkus

1933 metų rugsėjo pradžioje, pabaigę paskutines gimnazistiškas vasaros atostogas, susirinkome Jėzuitų gimnazijos būsimosios penktos laidos aštuntokai, vos ne 30 vyrų. Netrukus sužinojome, kad klasės auklėtoju gausime tik iš studijų Olandijoje grįžusį tėvą Joną Kubilių. „Tėvais“ jėzuitų gimnazijoje tuo metu buvo vadinami ne vien kunigai, bet ir ilgą į kungus pasirengimą einantieji klierikai. Susidomėję laukėme jo pasirodant, nes jo nebuvome dar matę.

Atsidarė klasės durys, ir įėjo jaunučiukas, nedidukas, sutana apsivilkęs, mūsų naujasis klasės auklėtojas. Gerai, kad jis buvo su sutana, priešingai, gimnazijos koriduriuje sutikę, būtume galėję lengvai palaikyti kuriuo penktoku... Kaip vėliau paaiškėjo, dauguma aštuntokų buvome už jį mažiau kaip 10 metų jaunesni, o vienas, Antanas T.K. vos ketverta metų jaunesnis.

Truko labai neilgai, ir pajutome, kad mūsų santykiai su auklėtoju atsistojo and visai skirtingo pagrindo. Gal tai buvo dalimi ir dėl to, kad jautėmės jau priartėję prie „brandaus“ amžiaus, bet daugiau nuopelnų teko auklėtojui, kuris, dvasia tebebūdamas jaunas, jau sugebėjo suprasti ir įžiūrėti prieš jo auklėtinius išskylančias savarankaus gyvenimo problemas. Kiek atsimenu, jis dėstė, gal ir šalia kurių kitų dalykų, filosofijos pagrindus ir sociologiją, tada vadintą visuomenės mokslu. Dėstė aiškiai, į dėstymą įtraukdamas ir auditoriją. Nors ir aštuntokams, mums nebuvo svetimi ir kai kurie gimnazistiški pokštai, bet dėl jų su klasės auklėtoju jokių nesusipratimų neturėjome, ką ne visad buvo galima pasakyti apie kitus mokytojus. Jutome, kad tėvas Kubilius nejučiomis buvo tapęs „vienas iš mūsų“. Mokslo metams baigiantis, laikantis Jėzuitų gimnazijos nusistovėjusios tvarkos, visi aštuntokai prieš baigiamuosius egzaminus išvažiavome į jėzuitų naujokyną Pagryžuvyje,

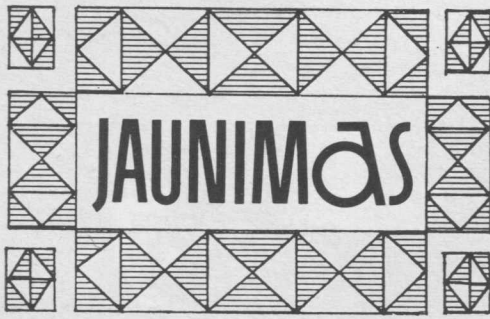
Jonas Kubilius, S.J. Algimanto Kezio nuotr.

kur per savaitę atlikome uždaras rekolekcijas, iš kurių atmintyje įstrigo draudimas kalbėti ir monotoniškas šventųjų gyvenimų skaitymas valgio metu. Gryžuvos upelio krantuose žydintys ievų krūmai ir pavasario gamta parke tikrai kreipė mintis nuo konferencijų temų. Ir netrukus pasirodė, kad kontempliatyvus gyvenimo būdas yra Dievo įkvepiamas išrinktiesiems, o negali būti įdiegiamas kaip gelė lysvėje.

Po išleidžiamųjų egzaminų, kurių metu tėvą Kubilių mažai tematėme, išsklidome kur kas sau. Į kunigų seminariją iš visos mūsų laidos nuėjo ir vėliau geru kunigu tapo, rodos, tik Jonas B., gal apie trečdalis baigusiųjų pasirinko Karo mokyklą, kiti stojo į universitetą ir kitas aukštojo mokslo institucijas. Neteko girdėti, kad kuris nors būtų „nuėjęs šunims šėko pjauti“.

Tėvas Kubilius nemėgsta klausytis, kai kalbama apie jo nuopelnus, o tai negerai, nes jo nuopelnų yra ir jie yra realūs daugelyje mūsų gyvenimo sričių, tiek visuomeninėje, tiek ir atskirų žmonių. Šia proga pridera prisiminti jo nuopelnus, jo teigiamą įtaką ir Jėzuitų gimnazijos 1934 metų laidos gyvenime.

Ne visi Jėzuitų gimnazijos 1934 metų absolventai tebėra gyvi, bet gyveji yra dėkingi tėvui Kubiliui už jo įnašą jų gyvenime.

Tikyba ir lietuviybė mano gyvenime

(Jaunimo konkurse III premiją laimėjęs straipsnis)

Vita Narauskaitė

Kiekvienas žmogus gyvena savo vidiniame pasaulyje, aplink vykstančius reiškinius pasverdamas savo svarstyklėmis, turėdamas savus principus ir kriterijus. Manau, kad visi žmonės, ir dori, ir parpuolę, visą gyvenimą nori būti geresni, nes nėra tokio žmogaus, kuris nenorėtų būti mylimas.

Tai gi tam, kad būtum tobulesnis, reikia žinoti, kas yra tobulybė. O Tobulybė, Gailestingumas, Gerumas, Grožis, Teisingumas — tai yra Dievas, kuris vienintelis tavęs niekada neišduos, neapgaus, ir iš kurio visada laukiama gailestingumo, gerumo ir... kančios — kaip įrodymo, kad esi nepamirštas ir mylimas, nes Dievas nori, kad žmogus būtų didis, o tik kančioj mes „augame“.

Daugelis mano draugų sako taip: „aš tikiu į Dievą, jaučiu jį savyje, bet aš jo neįvardinau“. Kas gi jiems trukdo eiti į bažnyčią, priimti tikėjimą, kuris vienija žmones, skelbia tik tiesą, meilę ir gėrį, yra ne tik Lietuvos, bet ir daugumos pasaulio šalių kultūros dalis? Aš manau, pagrindinė to priežastis yra giliai įleistos į jaunąsias širdis baimės ir susikaustymo šaknys, kurių nuodai dar veikia mūsų sielas. Baimė — tai vergystė, o nelaisvos sielos žmogus negali

mylėti ir aukotis. Taip pat man atrodo, kad didelės reikšmės čia turi religinis Lietuvos žmonių neraštingumas, šaltinių apie religiją ir jos istoriją stoka (nekalbant, žinoma, apie ateistinę literatūrą). Aš manau, kad žymiai pakiltų kultūra mūsų krašte, sumažėtų nusikaltimų, motinų — „gegučių“ skaičius, jei kiekvienas Lietuvos gyventojas laisvai galėtų nusipirkti Šventąjį Raštą. Juk katalikų tikėjimas daro žmogų išmintingesniu, padeda pažinti save, pažadina troškimą būti geresniu, eiti Tiesos keliu.

Mano dvasiniam būviui didelę įtaką daro vien maldos namų aplinka: malonia vėsa dvelkiančios bažnyčios sienos, tamsių tonų paveikslai, vaizduojantys Kristaus kančią, susikaupę, sustingę maldoje žmonių veidai, mažų vaikučių smalsūs ir gilūs žvilgsniai, romus kunigo balsas, ir dar daug kas, ko ir išvardint būtų neįmanoma. Ir tada jauti, kaip tirpsta širdy bet kokia graužatis, ir sielą apgaubia dėkingumo, meilės, ramybės skraistė, ir iš bažnyčios išeini pakylėtas, „paaugęs“, ir nebepykina sielos kasdienės buities problemos, o viską norisi atlikti ramiai ir labai gerai.

Aš jaučiu, kad tikėjimas Kristumi man padeda gyventi, ir tikiu, kad padės ir mirti. Ir aš žinau, kodėl tikintys žmonės sunkiomis gyvenimo situacijomis turi daugiau stiprybės, nei netikintys, kurių dvasia palūžta, nebepuoselėdama nei tikėjimo, nei vilties, nei meilės...

Lietuvos krašte nuo seno tikyba ir lietuviybė yra susijusios. Šiuo metu Lietuvoj vykstantiems procesams ypatingai reikalingas Lietuvos žmonių susitelkimas. O Lietuvos bažnyčia telkia žmones, veda juos prie tautinio sąmoningumo šaltinio, kur žmogus stabteli ir susimąsto: „kas aš?“ ir „kur aš?“

Tai kas gi tas tikrasis lietuvis ir kas yra toji lietuviybė? Išmintingi ir teisingi yra Maironio žodžiai:

*Ne tas lietuvis, kurs jos būdo,
Jos žemės dainų nemylės;
Neverks, kad patys sūnūs žudo,
Kas verta meilės ir garbės.*

*Tas ne lietuvis, kurs dar bijo
Atsižadėt sapnų nakties,
Kurs bėgs nuo žygių, kalavijo,
Kursai didžiais darbais nešvies.*

Vita Narauskaitė

Lietuvos žmonių dvasinio atgimimo saulėteky, kai širdį begaliniai džiugino kiekviena trispalvė, aš, besilankydama mitinguose ir stebėdama tuos žmones, kurių rankose plevėsavo lietuviškos vėliavos, pastebėjau, kad daugelis jų nemoka nei "Tautiškos giesmės", nei Maironio "Lietuva brangi". Duok Dieve, tai buvo *tada*, kai tautinė sąmonė tik budo, duok Dieve, tie mitingai žmonėms buvo ne tik išskilmės ar

sensacijų vaikymasis, bet ir kaip priekaištas ar paskatinimas domėtis Lietuvos kultūra, istorija, literatūra, ką mes tikrai buvom visi apleidę.

Tik sužinoję, kas ir kokie buvo mūsų protėviai, kuo jie gyveno, mes pajusim tautos dvasią ir charakterį, išvysim širdy mažą atsivėrusią žaizdelę, kuri būtų tautos sopulių dalis, kuri sopėtų, jaudintų, žadintų visas žmogaus kūrybinės galias pasiaukojamai dirbti tam, kad padėtume savo atgimstančiai tautai atsistoti ant kojų, žengti savo pirmuosius savarankiškus žingsnius.

Bene pats didžiausias lietuvių tautos turtas yra sena ir labai graži lietuvių kalba, anot J. Marcinkevičiaus — "lietuvių tautos individualybė ir gyvastis". Žmogus taip turi mokėti savo gimtąją kalbą, kad lengvai ir sklandžiai galėtų išreikšti savas mintis, nesitelkdamas į pagalbą išsireikškimų svetima kalba. Aš sutinku, kad yra tokių išsireikškimų, kurie geriausiai skamba tik ta kalba, kurios tėvynėj jie yra gimę, bet tai retos išimtys, o mes tų išimčių darom žymiai daugiau. "Tikrai turtinga kalba yra toji, kuri kiekvienam daiktui, kiekvienam dvasinės veiklos pasireikškimui pavadinti turi savą tinkamą žodį; nesiskolina jos iš kitų, nevartoja to paties žodžio abiem dalykam, kad ir panašiem vienas į kitą, bet vis dėlto skirtingiem. Tokia yra lietuvių kalba" (Ksaveras Bogušas).

Niekam nepavyks išbraukti Lietuvos vardo iš istorijos, o už Tėvynės dabartį ir ateitį esam atsakingi mes — gyvenantys čia, kuriantys naują Lietuvą. Mums skirta ši misija yra labai svarbi, nes į mus žiūrės mūsų ainiai, prieš kuriuos teks arba raudonuoti iš gėdos, arba didžiuotis savo darbais.

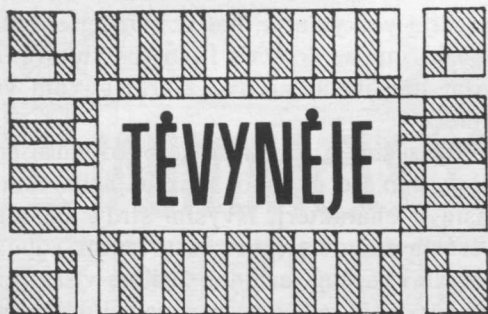
Vilnius, 1990.01.30

■ M. Gobačiovas, birželio mėn. pabaigoje rusų delegatams aiškindamas laisvo verslo svarbą, priminęs per 70 m. nesėkmingus komunizmo bandymus ir maisto trūkumus, savo kalbą užbaigė: "Tik Jėzus Kristus galėjo pamaitinti 20.000 minią su penkiomis riekėmis duonos".

■ Kard. V. Sladkevičių, baigiantis birželio mėnesiui, aplankė Lietuvos premjerę K. Pruns-

kienę su užsienio reikalų ministriu Alg. Saudargu ir drauge aptarė Lietuvos reikalus.

■ Kinijoje komunistai areštavo slapta dirbusius vysk. Petrą Liu Guadoną ir Raodingo vyskupijos gen. vikarą kun. Xe Chemin, pasiūsdami trejiems metams į vergų darbų lagerį, kur jie turi valyti šiukšles, išvietes. Nusmerkti į lagerį gegužės 21 d. Apie tai paskelbė Vatikanas.

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

KRYŽIAUS KELIONĖ PER LIETUVĄ

Birželio 2 d. Vilniaus arkikatedroje šventomis mišiomis ir varpų skambesiu į kelionę per Lietuvą palydėtas kryžius. Jis kuklus ir paprastas. Gausybės žmonių, susirinkusių Katedros aikštėje, žvilgsnių nuglostytas, nešančiųjų rankų sušildytas, jis plauks per Lietuvą iš Vilniaus į Trakus, iš Trakų — į Kryžių kalną (Šiaulių raj.)

“Tai bus dar vienas tautos valios pareiškimas pasauliui ir sau”, — kalbėjo trumpame susirinkime M. Valančiaus blaivybės sąjūdžio, “Caritas”, Šiaulių sąjungos, Vilniaus savivaldybės vadovai, kviesdami žmones į šį vilties ir nepriklausomybės žygį.

Nepriklausomybė — laisvų žmonių valia, o laisva gali būti blaivi tauta. Kol bus nešamas kryžius, Lietuvos žmonės kviečiami negerti alkoholio. Deputatai ragina neformuoti Respublikos ir savivaldybių biudžeto iš “girtų rublių”. Paskelbtas M. Valančiaus blaivybės sąjūdžio kreipimasis į tautą. (Tiesa)

KARDINOLO VIEŠNAGĖ VEPRIUOSE

Birželio 2 d. į Veprius (Ukmergės raj.) švęsti Sekminių ir Tėvo dienos suvažiavo ne vienas tūkstantis žmonių iš įvairių Respublikos rajonų. Tikinčiuosius patraukė ir žinia, kad iškilmėse dalyvaus Jo Eminencija arkivyskupas Vincentas Sladkevičius bei vyskupas Vladas Michelevičius.

“Be galo daug kas pasikeitė mūsų tautos gyvenime. Anksčiau buvo vengiama su mumis susitikti, mūsų nebenorėjo matyti, o štai

šiandien mus lydi džiaugsmas, kad susirenkame broliškoje meilėje ne tik su parapijiečiais, bet ir su valdžios atstovais”, — labai nuoširdžiai žmonių sutiktas pasakė kardinolas V. Sladkevičius. “Įvyko pasikeitimo stebuklas. Gyva mūsų tauta, jos tikėjimas. Mūsų pareiga auginti ir puoselėti tą daigą, paversti jį galingu ažuolu, tautos simboliu”. (Tiesa)

□ Įkurtas Lietuvos informacijos institutas, kuris turėtų tapti nacionalinės informacijos centru. Jis pakeitė buvusį Mokslinės techninės informacijos ir techninės ekonominės analizės mokslinio tyrimo institutą. (Tiesa)

GRĮŽTA IŠEIVIŲ KŪRYBA

Vakarą, skirtą Henriko Radausko gimimo 80-tųjų metų paminėjimui, surengė Maironio lietuvių literatūros muziejus. Apie poeto gyvenimą (1910 m. Krokuvėje — 1970 m. Vašingtone) ir jo kūrybą pasakojo muziejaus darbuotoja G. Širvytė. Henrikas Radauskas — vienas žymiausių išeivijos poetų. Pirmasis jo rinkinys “Fontanas” buvo išleistas Lietuvoje 1935 m. JAV išleido dar tris — “Strėlė danguje”, “Žiemos daina”, ir “Eilėraščiai”. Daug jo eilėraščių spausdinta poezijos rinkiniuose, antologijose, periodiniuose leidiniuose.

H. Radausko eilėraščius skaitė Kauno akademinio dramos teatro aktoriai — J. Paliulytė, V. Kochanskytė, R. Žilakauskas ir kiti. Dalyvavo Kauno styginių kvartetas.

“Į tėvynę grįžta išeivijos rašytojų kūryba”, — pasakė muziejaus direktorė A. Ruseckaitė. Muziejuje jau įvyko vakarai, skirti žymiesiems emigracijos rašytojams: Bernardui Brazdžioniui, Aisčiui (Jonui Kossu Aleksandravičiui), nuotykių romanų autoriui Kaziui Almenui, poetui ir teatrologui Jurgiui Blekaičiui, beletristui Juliiui Kaupui ir kitiems. Planuose — Kazio Bradūno poezijos vakaras, kuriame turėtų dalyvauti pats poetas, prozininko ir dramaturgo Anatolijaus Kairio, iš Suvalkijos kilusios poetės Julijos Švabaitės-Gylienės vakarai. Muziejuje kupiamos JAV ir kitur išleistos lietuvių rašytojų knygos, užsienyje leidžiami literatūriniai periodiniai leidiniai. (Literatūra ir menas)

NUOMONĖS

Merkių šeima iš Marijampolės “Tiesoje” rašo: “Šiomis dienomis teko būti Marijampolėje

ir kalbėtis apie Lietuvos politinę padėtį su kolūkiečiais. Pasirodė, kad jų nuomonė ne visai tokia, kaip kad rašoma laikraščiuose. Visi labai gerbia V. Landsbergį, juo pasitiki ir nesibaugina blokados. Visi vienu balsu sako — tik nenusileiskim M. Gorbačiovui.

Labai gaila ir skaudu, kai kritikuojamas vos pradėjęs darbą parlamentas ir Aukščiausios Tarybos pirmininkas. Gerbiamas V. Landsbergis — vienas šviesiausių protų Respublikoje. Įsiklausykime į jo kalbas, samprotavimus, protinę ir logišką išvadą. Manome, kad šiuo metu tai yra tinkamiausias tautos vadas.

Algimantas Ažusienis ten pat rašo, kad spaudoje pasipylė kaltinimai parlamentui dėl klaidų. „Aš didelių klaidų nematau. Nepriklausomybę turėjome paskelbti. Likimas lėmė būti pirmiesiems, ir pasirinkto kelio negalime atsisakyti, privalome atlaikyti visus vėjus. Jeigu atsitrauksime, išduosime visas demokratines jėgas — ne tik Pabaltijo, bet ir Rusijos”.

REIKIA PINIGŲ M. VALANČIAUS PAMINKLUI

Varnių liaudies deputatų vykdomasis komitetas ir Varnių visuomenė kreipiasi į Lietuvos žmones: „1927 metais Varniuose, buvusioje Žemaičių vyskupystės širdyje, kur Žemaičių vyskupas M. Valančius pragyveno beveik 20 kūrybingiausių savo metų, už visuomenės suaukotas lėšas buvo pastatytas bronzinis vyskupo biustas. Stovėjo jis jaukiame skverelyje, žmonių vadinamame Valančiaus darželiu. Stalininio genocido metais paminklas buvo nugriautas, sunyko skveras. Varniškiai jau seniai ketino atstatyti toje vietoje naują paminklą M. Valančiui. 1988 metais rudenį buvo surastas senas skulptoriaus A. Aleksandravičiaus sukurtas biustas. Visuomenė nutarė jį atstatyti. Tam darbai reikia nemaža lėšų. (Lietuvos rytas).

PAŠTO MINIATIŪROJE — LIETUVA

Pirmą kartą po penkiasdešimties metų pertraukos išleistas lietuviškas pašto ženklas. Jis dar tik išspausdintas ant voko, kurį milijoniniu tiražu išleido Ryšių ministerija. Dailininkės Violetos Skabeikienės piešinys simbolizuoja atgimstančią Lietuvą. Užrašas ant pašto ženko — „Lietuva 1990, 5 k., ant voko — „1990. III. 11. Atkurta nepriklausoma Lietuvos Respublika”.

Ministerija paskelbė konkursą 5-7 pašto ženklų serijai sukurti. Pageidautina, kad pašto miniatiūrose būtų pavaizduota atgimstančios Lietuvos simboliai bei vaizdai — Vytis, Gediminaičių stulpai, rūtos šakelė, Laisvės paminklas Kaune, Aušros vartai ir panašiai. Smulkesnę informaciją teikia susivienijimas „Lietuvos spauda”. (Tiesa)

VINCAS KRĖVĖ

Vincą Krėvę gerbia ir jam atminimą įamžinti nori ne tik dzūkai, bet ir visa Lietuva.

1989 metų vasarą Druskininkuose, vejoje, ten kur susikryžiuoja M.K. Čiurlionio ir V. Krėvės gatvės, buvo atidengtas iš marmuro iškaltas ir ant pjedestalo pakylėtas Vinco Krėvės biustas. Jo autorius skulptorius Alfonsas Ambraziūnas. Talkininkavo architektas Rimvydas Mickevičius.

Merkinėje Vinco Krėvės vardu pavadinta vidurinė mokykla. Ruošiamasi statyti paminklą Vilniuje.

Vincas Krėvė pavėluotai, bet tvirtai ima jam priklausančias pagarbos aukštumas tėvų žemėje. Atgimstančioje Lietuvoje jis tampa tuo, kuo buvo ir bus šiaudinės pastogės vargų ir džiaugsmų, milžinkapių žemės dainiumi.

Literatūros mokslininkas Albertas Zalatorius Filadelfijoje susitiko su Aldona Krėvaite, kalbėjo apie rašytojo knygų leidimą, jo atminimo įamžinimą. Kalbėjo ir apie Vinco Krėvės ne kartą pareikštą norą po mirties sugrįžti į Lietuvą. Rašytojo duktė patvirtino šventą tėvo troškimą. A. Zalatorius ėmėsi iniciatyvos. Jam pritarė Lietuvos rašytojų sąjunga. Tariamasi dėl lietuvių literatūros klasiko Vinco Krėvės ir jo žmonos palaikų perkėlimo į Lietuvą.

Kai Vincas Krėvė sugrįš iš tolimos Filadelfijos į Lietuvą amžinojo poilsio, dėkingi tautiečiai, kaip sakė dzūkas Viktoras Kudarauskas, supils jam simbolišką milžinkapį, gal ne simbolišką, o tikrai panašų į jo apdainuotus. (Literatūra ir menas).

VIZITAS PAS KARDINOLĄ

Gegužės 23 d. Lietuvos Respublikos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė aplankė kardinolą Vincentą Sladkevičių. Lietuvos katalikų Bažnyčios vyskupų konferencijos pirminko rezidencijoje įvyko pokalbis apie

šiandieninę situaciją Respublikoje. Aptarti aktualiausi tautos ir Bažnyčios gyvenimo klausimai. Premjerę lydėjo Respublikos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas. (Tiesa)

KATALIKŲ JAUNIMO CENTRAS

Katalikų jaunimo centras kuriasi Kauno arkivyskupijos kurijai gražintoje Švenčiausiojo Sakramento bažnyčioje. Birželio 11 d. čia atidaryta tautodailininkės, buvusios politinės kalinės Danutės Giedraitienės tapybos paroda.

Daug metų šioje Kauno senamiesčio bažnyčioje veikė "Santakos" kino teatras. Todėl teks nemažai padirbėti — sutvarkyti pastato vidų ir išorę, pritaikyti jį naujai paskirčiai. Katalikiškojo moterų sambūrio "Caritas" narės — Jaunimo centro globėjos — tikisi darbus užbaigti iki naujųjų mokslo metų pradžios. (Tiesa)

PAKRUOJO MALŪNAI

Vandens ir vėjo malūnai — praeities kultūrinis palikimas. Jų daug buvo statyta praėjusio amžiaus pabaigoje ir šio amžiaus pradžioje. Ilgainiui jie prarado savo paskirtį, pradėjo nykti. Daug jų yra Pakruojo rajone. Čia užregistruoti 86 mediniai, 13 akmeninių, šeši moliniai ir penki plytiniai malūnai. Tik maža dalis jų restauruoti ir pritaikyti praktiniams poreikiams (muziejams, svetainėms...). Siekiama išsaugoti ateinančioms kartoms kaip savitus ir vertingus mokslui architektūros, istorijos ir technikos paminklus. (Tiesa)

"METSKAITLIŲ" KONKURSAS

Daug kas Kuršėnuose mėna Lauryną Ivinskį, pirmųjų lietuviškų kalendorių — tada vadintų "metskaitliais" — sudarytoją ir leidėją. Čia jis palaidotas, čia yra liaudies švietėjo ir literato L. Ivinskio aikštė, kurioje stovi jo paminklas. Kuršėnų miesto mero pavaduotoja, pedagogė Sigita Lukienė jau daug metų domisi kalendoriais, juos renka. Tad nenuostabu, kad kuršėniečiams kilo mintis skelbti kasmetinį kalendorių konkursą. Pavenčių cukraus kombinatas įsteigė Lauryno Ivinskio premiją, o Kuršėnų miesto savivaldybė — premiją už geriausią metų kalendorių.

Neseniai įvykusioje Kuršėnų miesto šventėje buvo paskelbti konkurso rezultatai. Pirmuoju

jo laureatu tapo žurnalistas Antanas Naujokaitis. Jo sudarytą 1990 kalendorių "Kaimo metai", skirtą žemdirbiams, konkurso rengėjai pripažino geriausiu tarp kitų "metskaitlių". (Tiesa)

TRUMPOS ŽINUTĖS IŠ "RESPUBLIKOS"

□ Amerikiečių mokslininkai išrado "verdančios varlės" dėsnį, kuriuo paaiškina daugelį gyvenimo epizodų. Įmetus į puodą su šaltu vandeniu varlę, lėtai keliama vandens temperatūra. Varlė, nepajutusi karščio kaitos, išverda. Tačiau, jeigu į puodą su verdančiu vandeniu varlę įmesime, ji iššoks (nors apsideginusi). Blokada — tai puodas su verdančiu vandeniu, į kurį Tarybų Sąjunga įstūmė Lietuvą. Tad mes privalome iš jos iššokti kuo mažiau apsiplikinę. Bet tai reikia padaryti greitai, kol dar neužvožė dangčio...

□ Plungėje dar keturiolikai ūkininkų įteikti žemės nuosavybės aktai, o iš viso rajone savarankiškai jau darbuojasi apie 130 žemdirbių.

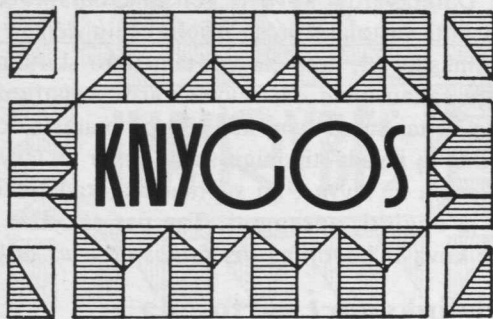
□ Jurbarko žemės ūkio valdybos viršininkas V. Lekesys, blokados metu taupant elektrą, patarė melžti karves kartą per savaitę...

□ Birželio 1 d. Kauno menininkų rūmuose įvyko pirmasis pobūvis American Club, kurį įsteigė gydytojas iš Čikagos L. Sidrys ir TV režisierius iš Kauno S. Narbutas. Klube susirinkę bendravo tik angliškai.

□ Lietuvis Audrius Girončikas, tarnaujantis TA Vladimiro srityje, savo kuklią seržanto algą — 12 rublių nutarė pervesti į Blokados fondą.

□ Anksčiau Radviliškio rajonui užtekdamo 12 tonų duonos, dabar, blokados metu, jos jau reikia 17 tonų per dieną. Duonos suvartojimas ypač padidėjo kaime. Turbūt kaimo žmonės ją šeria gyvulius. Ir tai blokados dienomis! Nemaža kaimo šeimininkės prisidariusios ir džiuvėsių...

□ Vilniuje, Vilniaus gatvėje, atidarytos pirmosios parodos restauruotuose Radvilų rūmuose. Ekspozicija prasideda Radviliana. Tai yra graviūros iš Radvilų giminės portretų galerijos. Leono Sapiegos Evangelija ir akvarelės iš ke-

Atsiųsta paminėti

Alė Rūta. MĖLYNO KARVELĖLIO ŠVIESA. Novelinis romanas. LŠS Simo Kudirkos kuopos Niujorke paskelbtame konkurse premijuotas romanas. Aplanko piešinio ir knygos meninės išvaizdos dailininkė — Rasa Arbaitė. Išleido Akademinio skautų sąjūdžio Vydūno jaunimo fondas 1990 m. Čikagoje. Redaktorius V. Varnas. Leidinio talkininkai — Akademinio skautų sąjūdžio Los Angeles skyrius. Kieti viršeliai, 288 psl., kaina nepažymėta.

Ričardas Mikutavičius. POTERIŲ UPĖ. Eilėraščiai. Knyga iliustruota subtilia Gražinos Didelytės grafika. Išleido Vaga 1990 m. Vilniuje. Kieti viršeliai, 144 psl.

Jack J. Stukas. AWAKENING LITHUANIA. A study on the Rise of Modern Lithuanian

Nationalism. Spaudė "Draugas". 100 psl., kaina 8 dol. Galima užsisakyti šiuo adresu: Dr. Jack J. Stukas, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Persiuntimas — 2 dol.

Į LAISVĘ. Nr. 108/145. Rezistencinės minties ir politikos žurnalas. Redakcijos adresas: J. Baužys, 9240 Cliffside Lane, Orland Park, IL 60462. Administracijos adresas: J. Prakapas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305

TĖVYNĖS SARGAS, nr. 1/73. Redaguoja Algirdas J. Kasulaitis, 894 East 223rd Street, Euclid, OH 44123. Administracija: Pranas Razgaitis, 6755 Parkgate Oval, Seven Hills, OH 44131.

VILTIES METAI. Moksleivių metraštis 1989–1999 mokslo metai. Išleido Kristijono Donelaičio aukštesnioji liuanistinė mokykla 1990 m. Čikagoje. Spaudai paruošė ir redagavo Regina Kučienė. Nuotraukos Jono Tamulaičio. Didelis formatas, daug nuotraukų, 224 psl.

ŠVIETIMO GAIRĖS. Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai Nr. 46. Leidžia JAV LB Švietimo taryba. Redaktorius ir administratorius — Juozas Plačas, 3206 W. 65th Pl., Chicago, IL 60629. Išeina 3 kartus per metus. Prenumeratos kaina — 5 dol.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI. Kr. Donelaičio liuanistinių mokyklų laikraštėlis. Nr. 3/122/. Leižia Kr. Donelaičio liuanistinės mokyklos 3 kartus per metus. Redaguoja Vida Brazaitytė ir Rima Polikaitytė. Nuotraukos — Jono Tamulaičio.

lioninio albumo (Italija) siekia net 16 amžių. Kitos jau sutvarkytos rūmų salės skiriamos septyniems lietuvių išeivijos dailininkams.

□ Katalikai vasarą pradėjo Kryžiaus žygiu, o pagonys Lietuvos Romuvos bendrija — vasarai blėstant, rugpjūčio mėnesį, pakvies į žygį po Šiaurės Lietuvą. Jo metu bus tvarkomos protėvių alkavietės, piliakalniai, rengiamos vakaronės.

□ Jei pasigendate valytojo, darykite kaip Kauno statybos susivienijimo spec. apdailos darbų valdybos Nr. 8 vyr. mechanikas S.

Mereckas, verčiantis darbo metu išgėrinėjančius pavaldinius plauti tualetus bei kitas patalpas.

□ Pirmasis ūkininkas, kuriam reikalingi samdiniai (vyras ir moteris) pasiskelbė Tauragėje. Norintiems pas jį dirbti ūkininkas siūlo atlyginimą pagal susitarimą ir pastogę.

□ "Poezijos pavasario" dienomis Kupiškio rajono kultūros darbuotojai surengė savą "Poezijos pavasarėlį", skirtą prieš 200 metų šiuose kraštuose įsikūrusiam ir ilgokai gyvenusiam kunigui poetui A. Strazdui.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

Prielinksnio *dėl* vartoseną

Prielinksnis *dėl* vartojamas su kilmininku. Kartais šis prielinksnis vartojamas paskirčiai reikšti, bet čia geriau tinka naudininkas, naudininkas su bendratimi arba tik viena bendratis, ypač kai daiktavardis yra veiksmožodinis. Pvz.: *Įsigijau kirvį dėl medžių kirtimo* (= medžių kirtimui). *Nupirk dešros dėl pusryčių* (= pusryčiams). *Nusipirkau meškerę dėl žuvų gaudymo* (= žuvims gaudyti). Šitos malkos yra labai tinkamos dėl kūrenimo (= kūrenti).

Kai kalbama apie vaistų paskirtį, reikėtų visiškai vengti konstrukcijų su prielinksniu *dėl*, nes tokie sakiniai būna dviprasmiški. Jeigu pasakysime, kad pirkome vaistų dėl kosulio, tai galėtų reikšti, kad tų vaistų pirkome sukelti kosuliui arba pašalinti kosulį. Tad tokiais atvejais reikia vartoti ne prielinksnį *dėl*, bet prielinksnį *nuo*, Pvz.: *Pirkome vaistų nuo kosulio. Šie vaistai labai geri nuo aukšto kraujo spaudimo.*

Prielinksnio *dėl* konstrukcijų geriau nevarioti, kai kalbama apie objektą, kurio labui kas daroma ar skiriama. Pvz.: *Aš ne dėl tavęs vieno* (= ne tau vienam) *tai pasakiau. Šiuos pinigus surinkome dėl mūsų organizacijos* (= mūsų organizacijai).

Būdvardžius *įdomus*, *naudingas*, geriau vartoti ne su prielinksnio *dėl* konstrukcijomis, bet su atitinkamais linksniais. Pvz.: *Šis kūrinys labai įdomus dėl savo kompozicijos* (= savo kompozicija). *Kasdieninė gimnastika yra labai naudinga ir dėl jaunimo, ir dėl suaugusiųjų* (= ir jaunimui, ir suaugusiems).

Daiktavardis *kova* ir veiksmožodis *kovoti* gali būti vartojami ir su prielinksniu *dėl*, ir su prielinksniu *už*, nors čia yra tam tikro skirtumo. Jeigu sakau *kova dėl tėvynės* arba *kovoju dėl tėvynės*, tai suprantam, kad tėvynė prarasta, kad norima ją išvaduoti. Jeigu sakau *kova už tėvynę* ar *kovoju už tėvynę*, tai suprantama, kad siekiama ją apginti, apsaugoti. Tas pat sakytina ir apie kovą ir kovojimą *dėl taikos* arba *už taiką*.

Prielinksnio *į* vartoseną

Prielinksnis *į* vartojamas su galininku ir paprastai reiškia kryptį į kokį nors vidų, bet kartais turi ir kitų reikšmių.

Prielinksnio *į* konstrukcijos gali reikšti apytikrį laiką. Pvz.: *Į senatvę tėvas pradėjo vis dažniau sirguliuoti. Į galą kovo jau beveik visas sniegas nutirpo.* Bet kai nusakomas gana tikslus laikas, tai geriau vartoti ne konstrukcijas su prielinksniu *į*, bet su atitinkamais linksniais. Pvz.: *Jis sugrįžo į patį laiką* (= pačiu laiku). *Į trečią dieną* (= Trečią dieną) obuolys jau buvo supuvęs.

Kai nusakomas laiko tarpas, už kurį gautas užmokestis arba per kurį kas nors įvyksta ar padaroma, tai vartotinas ne prielinksnis *į*, bet *per*. Pvz.: *Jis uždirba apie penkiasdešimt dolerių į dieną* (= per dieną). *Mano pulsas muša septyniasdešimt kartų į minutę* (= per minutę). *Jis pas mus atvažiuoja kokius keturis kartus į metus* (= per metus).

Su kai kuriais veiksmožodžiais vartotina ne konstrukcija su prielinksniu *į*, bet atitinkamas linksnis. Pvz.:

atsiliepti ("turėti poveikį") ne *į ką*, bet *kam*:

Rūkymas visuomet atsiliepia į žmogaus sveikatą (= sveikatai);

įsimylėti ne *į ką*, bet *ką*: *Mergaitės jau pačią pirmąją dieną įsimylėjo į naują mokytoją* (= naują mokytoją).

kalbėti, sakyti ne *į ką*, bet *kam*: *Negražu taip kalbėti į vyresnįjį* (= vyresniajam);

nurodyti ne *į ką*, bet *kam*: *Profesorius nurodė į studento argumentų* (= studento argumentų) silpnumą;

skirti dėmesį ne *į ką*, bet *kam*: *Kai kurie tėvai neskiria pakankamai dėmesio į vaikų auklėjimą* (= auklėjimui).

KEFYRAS SKATINA ALKOHOLIZMĄ

Kefyras — dietinis produktas. Puslitrės kefyro duoda žmogui dešimtadalį paros energijos, trečdalį reikalingų baltymų. O dar vitaminai, mineralai! Tačiau retas suvokia, kad kefyras — silpnas alkoholinis gėrimas. Suaugusiam jis visiškai nekenkia, bet kūdikiams... Mat net ir nedidelės iki 1% etanolio dozės, esančios kefyre, gali suaktyvinti polinkį į alkoholizmą. Verta prisiminti, kad patekęs į virškinimo traktą kefyras, per keturias valandas rūgdamas, dar daugiau prisigamina etanolio.

Taigi bendras alkoholio kiekis kefyre gali būti iki 2%. Į šią svarbią aplinkybę neatreipia dėmesio specialistai, skiriantys kefyką nėščioms moterims, motinoms ir kūdikiams. Kai iki gimdymo moteris kasdien išgeria po pusę litro kefyro, ji gauna nuo pusės iki vieno gramo etanolio. Nemaža jo dalis pro placenta tiesiog

patenka į dar neapsaugotas vaisiaus smegenis. Panašiai alkoholio gali gauti ir krūtimi maitinami kūdikiai, jeigu motina geria kefyką.

Užprogramavimo alkoholizmui laikas vaikams kur kas trumpesnis negu suaugusiems. Antai vyrams jis 2–5 metai, moterims 1–2 metai, o kūdikiams — nuo ketvirčio iki pusės metų.

Galimas dalykas, kad Lietuvoje, kur gana daug geriama kefyro, ir priviso per tuos 50 metų tiek alkoholikų. Daugelis Amerikos ir Vakarų Europos šalių jau seniai ryžtingai atsisakė kefyro. Vietoj jo gaminamas bealkoholinis jogurtas. Tiesa, kai kuriose Europos šalyse gaminamas ir kefyras, bet ten jis daromas kitaip — nededama mielių, t.y. jis nealkoholinis.

PRANCŪZIJOJE MAŽIAU SERGANČIŲ ŠIRDIES-KRAUJAGYSLIŲ LIGOMIS

Prancūzijoje nuo širdies-kraujagyslių sistemos ligų žmonių miršta mažiau nei to paties amžiaus Anglijos gyventojų, nors prancūzai mėgsta pavalgyti. Tai prieštarauja visoms mitybos specialistų rekomendacijoms.

Prancūzų mirštamumas nuo širdies-kraujagyslių sistemos ligų tesudaro trečdalį anglų ir ketvirtadalį škotų mirštamumo nuo šių ligų, o nuo širdies vainikinių kraujagyslių ligų prancūzų miršta penkiskart mažiau negu anglų ir šešis kartus mažiau negu škotų.

Tai aiškinama įvairiai. Gal gelbsti prancūzų mėgstamas vynuogių vynas, didinantis „gerojo“ cholesterino kiekį? Gal gausiai vartojami svogūnai

Tačiau kai sakoma ne *skirti dėmesį*, bet *kreipti dėmesį*, tai reikia vartoti prielinksnių: *Nekreipk į jį per daug dėmesio. Jis kreipia per daug dėmesio į visokias smulkmenas.*

Su veiksmažodžiais *turėti įtaką*, *daryti įtaką* vartojama ne prielinksnio į konstrukcija, bet *naudininkas*: *Draugai turi didelę įtaką į jaunimą (= jaunimui).* *Didelę įtaką į mūsų rašytojus (= mūsų rašytojams) padarė praėjusio šimtmečio rašytojai.*

Veikti ką, o ne *į ką*: *Triukšmas veikia į nervų sistemą (= nervų sistemą).* *Šios pastabos į jį neveikia (= jo neveikia, nejudina).*

Su veiksmažodžiais *smogti*, *spirti*, kai kalbama apie gyvą būtybę, reikia vartoti ne konstrukciją su prielinksniu *į*, bet *naudininką*: *Jis smogė lazda į mano draugą (= mano draugui).* *Tas vaikėzas spyrė į šunį (= šuniui).* Tačiau kai kalbama apie negyvą daiktą arba tik apie gyvos būtybės kokią organą, tai vartojamas prielinksnis *į*: *Piktadarys spyrė į duris ir smogė šeimininkui į veidą.*

Labai įprasta sakyti: *Šis straipsnis ne į temą.* Žinoma, tokio pasakymo negalima griežtai smerkti, bet gal būtų geriau sakyti: *Šis straipsnis neatitinka temos* arba: *Šis straipsnis neat-sako į temą* arba: *Šis straipsnis ne pagal temą.*

ir česnakai, mažinantys kraujo krešumą? O greičiausiai tai prancūzų įprotis kasdien pirkėti šviežių daržovių. Tai padeda organizmui sukaupti vitaminų ir apsivalyti nuo kenksmingų laisvųjų radikalų. Taip rašo "Le Figaro".

KAS VALDO PAUKŠČIŲ BŪRĮ

Gamtininkai seniai pastebėjo, kad didžiuliai paukščių būriai skrisdami sugeba staiga pakeisti kryptį. Tačiau kaip tai vyksta — iki šiol mįslė. Gal egzistuoja elektromagnetiniai ryšiai (kaip žuvų būriuose) arba kažkoks ekstrasensorinis impulsas. Neseniai amerikiečių tyrinėtojai kruopščiai išanalizavo juostelę, kurioje specialiu filmavimu užfiksuotas tilvikų būrio skrydis. Daroma išvada, kad skridimo kryptį keisti pradeda vienas būrio paukštis. Ir manevras akimirniu paplinta po visą būrį. Be to, paaiškėjo, kad paukščių, esančių būryje, reakcija yra triskart greitesnė negu pavienių. Galimas dalykas, jog paukščiai iš anksto nujaučia posūkio pradžią ir atitinkamai pasiruošia.

KODĖL MOTERYS GREIČIAU PASIGERIA?

Kodėl moterims alkoholis pavojingesnis nei vyrams? Šį klausimą nagrinėję amerikiečių medikai paskelbė savo tyrinėjimų išvadas. Pasirodo, kad tai priklauso nuo moterų skrandžio fiziologinių ypatybių: jis gerokai mažiau gamina apsauginių fermentų, vadinamųjų alkoholio dehidrogenazių, kurios neutralizuoja alkoholio poveikį. Atlikus daugybę eksperimentų, nustatyta, kad vienodai išgėrus svaigalų, moterų kraujyje alkoholio būna trečdaliu daugiau nei vyrų.

GIMIMAI LĖKTUVE

Prancūzų oro linijos "Air France" lėktuve 7000 m aukštyje gimė mergaitė. Laikraščiai pranešė šią žinią ir paskelbė, kad mažoji prancūziukė iki pat savo gyvenimo pabaigos galės nemokamai skraidyti šios kompanijos lėktuvais. Tačiau kompanijos vadovai tai paneigė, tardami, kad gimusioji galės nemokamai skraidyti tik tam tikrą skridimų skaičių. Nes jeigu būtų suteikta tokia galimybė iki gyvenimo pabaigos, tai lėktuvai greitai taptų gimdymo namais. Bet statistika liudija, kad gimdymai lėktuve nėra dažni. Prancūzijoje tai atsitinka maždaug kartą per trejus metus.

ELEKTRINĖ DIRBTINĖ ŠIRDIS

Mokslininkai yra pasišovę sukurti dirbtinę širdį, varomą elektra. Pacientai su tokia širdimi galės vaikščioti, mankštintis ir dirbti. Elektrinė širdis bus krūtinės ląstos viduryje. Ji bus kumščio didumo ir svers 4,5 kg. Ji bus maitinama keičiamomis baterijomis, tvirtinamomis ant juosmens. Išorinį elektros šaltinį bus galima atjungti 45 minutes, tuomet veiks elektrinėje širdyje esanti baterija. Tokia širdis galės veikti be pertraukos penkerius metus.

KAMBARINĖ ROŽĖ

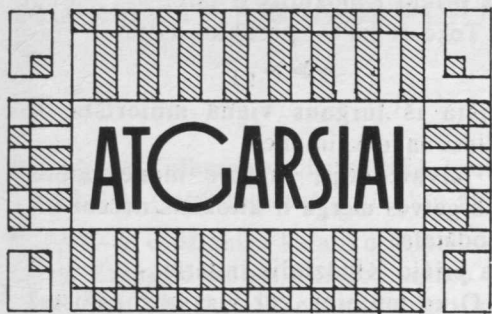
Daugelis gėlių mėgėjų norėtų turėti kambaryje rožių krūmą. Tačiau kambarėje pasodintos rožės ilgai neišsilaiko — išdžiūva. "Naminę" rožę ėmė kurti Prancūzijos selekcininkai. Ir jiems tai pavyko. Tai smulkutėlis krūmelis, žmogaus kumščio dydžio, aplipęs mažais žiedeliais. Kambarinė rožė žydi nuo pavasario iki vėlyvo rudens.

SAVO KRAUJO BANKAS

Singapūre atidarytas pirmasis Azijoje kraujo bankas, kur donarai yra ir potencialūs recipientai: žmonės tenai atiduoda kraują tam, kad galėtų, reikalui esant, patys juo pasinaudoti. Pasak to banko direktoriaus, pacientas, kuriam įpilama jo paties kraujo, jaučiasi daug saugesnis. Dabar, taip plintant AIDS ligai, neatrodo per brangu už kraujo laikymą mokėti pirmus metus 150 dol., o paskui 250 dol. per toliau einančius metus. Direktorius tikisi klientų nepristigsia.

TIKRAI TIK VIENKARTINIAI ŠVIRKŠTAI

Argentinios specialistai išrado naują, tobulėsnį vienkartinio švirkšto modelį. Iki šiol buvo manoma, kad esantys vienkartiniai švirkštai gali visiškai apsaugoti nuo užsikrėtimo. Bet dėl įvairių žmonių, taip pat ir medikų, apsilėidimo jie kartais naudojami antrąsyk. Argentinietiškas modelis tobulesnis tuo, kad po injekcijos švirkšto stūmoklis iškart suyra, tad belieka jį tik išmesti. Naujasis modelis bus perduotas Pasaulinei sveikatos apsaugos organizacijai, taip pat ir vietiniams bei užsienio medicinos priemonių gamintojams. (Mokslas ir gyvenimas)

Didžiai Gerbiamas Redaktoriau,

Vytauto Skuodžio I premiją laimėjęs rašinys "Tikėjimo ir lietuviybės įtaka mano gyvenime" man paliko gilų įspūdį. Dėkoju ir reiškiu pagarbą autoriui, drįsusiam atverti savo sielos gelmes... Dėkoju Dievui, atvedusiam jį iki šio straipsnio...

Taip pat buvo gera skaityti ir Mariaus Gražulio nuoširdų rašinį, laimėjusį I premiją jaunimo konkurse. Marius turėtų dažniau savo rašiniais pasidalinti "Laiškuose lietuviams". Jo rašinio paskutinė mintis apie austringą gyvenimo kelionę ir galutinį gįžimą į "ramų palaimintą uostą" testiprina ir tesuriša mus visus".

Dalia Staniškienė

Gerbiameji Redakcijos Darbuotojai,

Noriu Jums širdingai padėkoti, kad siunčiate savo žurnalą. Gaunu jį laiku ir reguliariai.

Ketvirtajame šių metų numeryje klausiate, ar skaitytojai Lietuvoje nori gauti "Laiškus lietuviams". Žinoma, labai norime.

Jūsų žurnalą man užsakė ponija Julija Saulienė, esu jai didžiai dėkinga. Tačiau perskaičiūsi pati, žurnalą atiduodu į muziejaus fondus, noriu, kad galėtų paskaityti ir mano kolegos, kad ekspozicijose pamatytų lankytojai. Štai šiuo metu muziejuje vyksta paroda "Iš išeivijos kūrybos", joje šalia kitų eksponatų parodomė ir porą numerių "Laiškų lietuviams". (Vienas iš jų su muziejaus fotografijomis...) Be to, muziejaus fonduose kaupiame įvairių pakraipų išeivijos spaudą.

Žurnale visada randu tikrai įdomių straipsnių. Jūsų didžioji dalis medžiagos yra tokia, kokią mes sovietiniame pasaulyje skaitydavome paslapčiomis. Mane, kaip li-tuanistę, itin domina naujų knygų pristatymas ir puikus kalbos skyrelis. Turiu lietuvių kalbos pamokų mokykloje ir dažnai savo mokiniams skaitau gerbiamo redaktoriaus Juozo Vaišnio kalbos pamokymus. Labai ačiū už juos!

Praskaidrina mūsų nuotaiką ir šypsuliai. Taigi jūsų žurnalo laukiame, skaitome ir džiaugiamės! Muziejininkai linki Jums sėkmės!

Su pagarba

Aldona Ruseckaitė (muziejaus direktorė)

Kaunas, Maironio namai

Gerbiamas Tėve Vaišny,

[vertindama "Laiškų lietuviams" žurnalo reikšmę išeivijos gyvenime, Lietuvių namų savininkų draugijos valdyba paskyrė 25 dol. auką, kad šis žurnalas mūsų namus lankytų ir toliau.

Gerbiameji,

Su malonumu skaitome "Laiškus lietuviams". Kovo mėn. numeris pasiekė birželio 10 d., o balandžio mėn. numeris – birželio 12 d. Taigi beveik kartu. Nors ir blokada, bet vis tiek gauname.

Labai įdomus žurnalas. Nuoširdžiai dėkojame.

Su giliausiais linkėjimais
Ona Laugalienė (Tauragė)

Didžiai Gerbiamas Redaktoriau,

Nuoširdžiai ačiū Jums už paaukotas jėgas ir rūpestį, redaguojant ir leidžiant šį mielą žurnalą. Kiekvieną kartą, kai jį pamatau laiškininkės rankose, mano veidas nudvelkia šypsena ir gyvas susidomėjimas nauju numeriu. Žurnalą perskaitęs pagalvoju, kad Jūs niekuomet neprileisite to, kas mane nuliūdintų. Didžiausias liūdesys būtų nuo paštininkės nueiti tuščiomis rankomis.

Su pagarba

Gediminas Šimkus (Kaunas)

Čia priėjo Kindziulis...

Vyriškis skundžiasi draugui:

— Kai persikėliau pas žmonos tėvus, tai neturiu nei sprendžiamojo, nei patariamojo balso!

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Betgi liko pritiriamasis...

»»»

— Ar tu pastebėjai, kad, padaugėjus automobilių skaičiui, žmonės tapo sąžiningesni?

— Kodėl?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Beveik visiškai išnyko arkliavagiai.

»»»

Viena studentė pasakoja kitai:

— Žinai, kai aš parvažiavau namo, velniškai kietoje lovoje paguldė. Tau taip

kietai, be abejo, neteko miegoti.

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Teko ir jai — paskaitų metu.

»»»

Grįžta iš turgaus viena moteriškė ir skundžiasi savo kaimynei:

— Įsivaizduoji, turguje mane bobos išvadino gatvės merga ir kitokiais necenzūriniais žodžiais.

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— O ko ten eini, kur visi tave pažįsta?

»»»

Nebe pirmos jaunystės smarkiai išsidažiusis mergina išlipo mažoje stotelėje. Atsargiai sėsdama į vieno kolūkiečio vežimą, ji paklausė:

— Ar šis arklys nesibaido?

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Jis atgal nežiūri.

»»»

— Ką?! Jūs norite šį paveikslą nupirkti už keturis rublius? Bet juk vien drobė kainuoja keturis rublius ir dvidešimt kapeikų!

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Bet ji tuomet buvo švari.

»»»

Perskaitę teatre naują pjesę, aktoriai pradėjo ginčytis:

— Šioje pjesėje nėra jokios intrigos! — sušuko vienas.

Čia priėjo Kindziulis ir tarė:

— Intrigos prasidės, skirstant vaidmenis.

Gerbiamoji Redakcija,

Dėkojame, kad mums siunčiate "Laiškus lietuviams". Visus numerius gauname. Džiaugiamės ir rūpestingai perskaitome. Didžiujamės Jumis, meldžiamės už Jus. Iš visos širdies linkime Jums Dievo palaimos.

Su Dievu!

*Donata ir Kazimieras Račiūnai
(Alytus)*

Gerbiamas Kunige,

Telaimina Dievas visus Jūsų darbus, kuriuos dirbate vardan Lietuvos, vardan žmonių laimės ir santarvės!

Šis nuostabus žurnalas "Laiškai lietuviams" — didelė pamoka mums, lietuviams, gyvenantiems čia, Lietuvoje.

Leiskite Jus pasveikinti ir palinkėti geros sveikatos bei greito atsilankymo į Lietuvą.

*Su gilia pagarba Jums
A. Gudzinskas (Vilnius)*

■ TRUMPAI ■ IŠ ■ VISUR ■

■ JAV–se Kolumbo vyčiai sutelkė 3 mil. dolerių kovai prieš negimusių kūdikių žudymą.

■ JAV–se didžiausia katalikų šalpos organizacija Catholic Relief Service sutiko padėti Lietuvių Religinei Šalpai parūpinti vaistus Lietuvai.

■ Lietuvių katalikų moterų sambūris “Caritas”, pritariant Lietuvos sveikatos ministerijai, yra įgaliojęs Lietuvių šalpos “Gyvybė Lietuvai” komitetą suorganizuoti vaistų telkimo vajų. Komitetui vadovauja dr. J. Gintautas.

■ Jėzuitų savaitinė televizijos programa, pavadinta “Jėzuitų žurnalas”, pasiekia apie 20 milijonų namų įvairiose pasaulio šalyse. Jai vadovauja kun. Mykolas Tueth, S.J. Ji transliuojama iš Romos. Ją galima matyti katalikų televizijoje CTNA ir EWTN. Ji transliuojama per 15 televizijos stočių.

■ Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas kard. Vincentas Sladkevičius pasiuntė Gorbčioviui laišką, kuriame pareiškė, kad katalikų dvasininkija, būdama arti liaudies, labai atjaučia jos vargus ir negali pasilikti abejinga kentėjimams, kurie užgriūva ligonius, senelius ir vaikus bei jų motinas, vykstant blokadai. Todėl dvasininkija kreipiasi į Sov. Sąjungos prezidentą, nuoširdžiai prašydama žmogiškumo ir teisingumo vardan atšaukti ekonomines sankcijas prieš Lietuvą ir pradėti lojalų dialogą, skaitantis su Lietuvos nepriklausomybe.

■ Nobelio premijos laureatas rašytojas Aleksandras Solženicynas paskyre du milijonus rublių atnaujinti Solovkų vienuolyną, kuriame Stalino laikais buvo įkurta griežto režimo koncentracijos stovykla, kur kalėjo ir pats Solženicynas, vėliau tai aprašęs “Gulago archipelage”.

■ Latvijos kardinolas Julijonas Vaivoda mirė gegužės 24 d., sulaukęs 94 m. amžiaus. Jis buvo Rygos ir Liepojos vyskupijų administratorius. Jis buvo penkių teologijos veikalų autorius. Dvejus metus buvo ištremtas į Čekoslovakiją.

Vyskupu buvo slapta išventintas Šv. Petro bazilikoje. Į kardinolus pakeltas 1983 m.

■ JAV aukščiausias teismas birželio 4 d. nusprendė, kad valdžios mokyklos privalo leisti savo patalpose po pamokų rinktis studentų Šv. Rašto klubams, kaip ir kitiems politiniams klubams ir ideologinėms grupėms. Neturi būti diskriminacijų dėl tikybinių, politinių ar filosofinių nusistatymų.

■ Bostone, Lietuvių piliečių klube, birželio 3 d. buvo pagerbtas filosofas dr. Juozas Girmius, daugelio svarbių veikalų autorius, vienas iš Liet. enciklopedijos redaktorių. Paskaitą apie jubiliatą skaitė prof. dr. Kęstutis Skrupskelis.

■ Rumunija yra jau penktoji Centro ir Rytų Europos valstybė, užmezgusi diplomatinis ryšius su Vatikanu. Anksčiau atnaujinu diplomatinis santykius Lenkija, Vengrija, Sovietų Sąjunga ir Čekoslovakija. Ne visuose tuose kraštuose tie diplomatiniai ryšiai su Šventuoju Sostu yra visiškai išvystyti.

■ Lietuvos respublikos Aukščiausioji Taryba birželio 12 d. paskelbė nutarimą, kad valstybinė komisija turi parengti Šv. Sosto ir Lietuvos respublikos konkordato atnaujinimo projektą.

■ Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Vincentas Sladkevičius ir Kauno arkivyskupijos kurija įsikūrė istoriniame dviejų aukštų name Valančiaus gatvėje, prie Kauno arkikatedros bazilikos. Šiame pastate anksčiau gyveno iš Vilniaus atsikėlusieji augustijonai, čia buvo jų naujokynas. Po 1863 m. sukilimo jame gyveno vysk. M. Valančius bei kiti vyskupai. Po karo šiuos rūmus okupantai buvo suvalstybinę, o dabar juos atgavo tikroji savininkė — Bažnyčia.

■ Poetė Gražina Tulauskaitė–Babrauskienė mirė 1990 balandžio 9 d. Putname, kur ji gyveno seselių globojama. Buvo gimusi 1908 m. liepos 20 d. Lekečiuose, Šakių apskr. Baigusi studijas Kauno universitete, mokytojavo Aušros mergaičių gimnazijoje ir IV–je gimnazijoje, dėstydama lietuvių kalbą ir literatūrą. Kūryboje brangino religinius idealus.

■ Lietuvos Liturginės komisijos pirmininkas kun. Vaclovas Aliulis JAV–se aplankęs gimines ir pažįstamus, ryžosi vykti į tarptautinį liturgistų

kongresą Bogotoje, Kolumbijoje, o paskiau dar aplankyti Kanadą ir vėl JAV.

■ Lietuvos Aukščiausioji Taryba panaikino sovietinius aktus, varžančius Bažnyčią, deklaravo, kad pripažįsta Bažnyčios teisę tvarkytis pagal savo teises normas. Respublika atlygins Bažnyčiai padarytus nuostolius pagal abipusį susitarimą. Valstybė nevaržys religinės švietimo ir labdaros veiklos, remis krikščionišką kultūrą ir labdaros institucijas. Valstybė su Bažnyčia bendradarbiaus lygybės principu.

■ Kanadoje, prie Toronto esančioje Lietuvių kankinių parapijoje, klebonas J. Staškaus asistentu tapo iš Lietuvos atkviestas kunigas Valdas Braukyla.

■ Lietuvoje birželio 14 d. Katalikų Bažnyčia ir visuomenė surengė gedulo ir vilties dieną — Lietuva su KRISTUMI. Arkikatedros aikštėje Aukšč. Tarybos pirm. Vytautas Landsbergis paskelbė Bažnyčios teisių sugrąžinimo aktą. Po iškilmingų šv. mišių arkikatedroje respublikos vadovai, Aukščiausios Tarybos nariai, svečiai iš kitų respublikų dalyvavo katalikų Bažnyčios pasiaukojimo akto procesijoje ir atnaujinimo iškilmėse. Kardinolas Vincentas Sladkevičius perskaitė atnaujinamąjį pasiaukojimą, kurį pasirašė kardinolas, vyskupai ir respublikos vadovai. Aplankius Trijų Kryžių kalną, universiteto didžiajame kieme, giedant "Requiem", buvo pagerbtas atminimas žuvusių už Lietuvos laisvę.

■ Lietuvos kultūros kongresą, kuris įvyko Vilniuje gegužės 18–20 dienomis, pasveikino ir popiežius Jonas Paulius II. Į kongresą buvo išrinkta 1.500 delegatų, dalyvavo ir daug svečių. Pirmosios kongreso dienos vakare Vilniaus katedroje buvo šv. mišios. Be kitų dalykų, kongrese buvo keliamas reikalas grąžinti prideramą vietą krikščioniškai kultūrai.

■ Lietuvių krikščionių demokratų sąjunga išsiuntinėjo 62 laiškus laisvojo pasaulio krikščionių demokratų partijoms ir institucijoms, prašydama įtaigauti savo kraštų partijoms, kad pripažintų demokratiškai išrinktą Lietuvos vyriausybę ir atstatytą Lietuvos nepriklausomybę.

■ Venecueloje Lietuvos atstovu diplomatijos šefas dr. St. Bačkis ir St. Lozoraitis paskyrė

labai Pietų Amerikoje veiklų, gausiai ten ispaniškoje ir portugališkoje spaudoje rašantį dr. Vytautą Dambravą. Tai didelės energijos žmogus, turįs plačias pažintis, buvęs JAV diplomatinės tarybos narys, ypač išvystęs gerus santykius su tuose kraštuose stipriais katalikų sluoksniais.

■ Krikščionių demokratų internacionalo vice-pirmininkas Angelo Bernasola Italijoje priėmė lietuvių delegaciją: Italijos LB vicepirm. Kazimierą Lozoraitį, buvusią kalinę Nijolę Sadūnaitę ir Lietuvos Sąjūdžio atstovę Laimą Pangonytę. Juos lydėjo italų krikščionių demokratų veikėjas A. Danilianas. Lietuviams buvo pareikšta, kad krikščionių demokratų internacionalas remia lietuvių pastangas atkurti Lietuvos nepriklausomybę.

■ Austrijos vyskupų konferencijai sava iniciatyva susitarus su Sovietų konsulu Vienoje, per Austriją buvo išsiųsta į Lietuvą Liet. katalikų mokslo akademijos 5.616 išleistų knygų.

■ Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimas šaukiamas Vilniuje 1991 metais, turbūt birželio vidury.

■ Louisianos valstijos Atstovų Rūmai birželio 14 d. priėmė įstatymą, kuriuo uždraudžiami visi abortai, išskyrus atvejį, kai yra pavojus motinos gyvybei.

■ JAV Katalikų religinių ir civilinių laisvių lyga vieton mirusio savo pirmininko jėzuto V. Blum išsirinko naują pirmininką, buvusį admirolą John M. Tierney. Jis yra buvęs karo lakūnas, o vėliau lėktuvnešio USS Constellation komandierius.

■ Londono, Anglijoje, lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebonu, kun. dr. J. Sakevičiui susirgus širdies smūgiu, paskirtas iš Lietuvos anksčiau į Čikagą atvykęs kun. Ričardas Repšys, M.I.C.

■ Lietuvių katalikų religinės šalpos ir Tarpautinės sveikatos organizacijos MAP gavo vaistų už 84.000 dol., o iš JAV afganistanų grupės gavo 700 svarų medikamentų taipgi Lietuvos šalpai. Visi tie vaistai buvo sandėliuojami JAV Katalikų šalpos sandėliuose, kol sukaupus keliasdešimt tonų, bus galima pasiųsti į Lietuvą.

Juoz. Pr.

Trisdešimt antrasis "Laiškų lietuviams" konkursas

Ateinančiais metais "Laiškų lietuviams" metinė šventė ir konkurso premijų įteikimas bus balandžio mėn. 14 d., tad laiko dar yra daug, bet jau dabar skelbiame konkursą, kad laiku galėtų parašyti ir atsiųsti straipsnius konkurso dalyviai iš Lietuvos. Konkurse gali dalyvauti ir jaunimas, ir suaugusieji. Jaunimas turi būtinai pažymėti, kad tai jaunimo rašinys. Jeigu nebus pažymėta, straipsnis bus dedamas į suaugusiųjų grupę. Suaugusiems bus taikomi didesni reikalavimai negu jaunimui.

Bus galima rašyti laisvomis temomis, bet tik iš šių keturių sričių: 1. Religija, 2. Tautybė, 3. Šeima, 4. Jaunimas. "Laiškai lietuviams" yra religinės ir tautinės kultūros žurnalas, ypatingą dėmesį kreipias į šeimų ir jaunimo problemas. Užtat ir temos iš šių sričių derinasi su žurnalo pobūdžiu.

Straipsnių apimtis suaugusiems turėtų būti maždaug 4-9 mašinėlė rašytų puslapių, o jaunimo — bent dviejų mašinėlė rašytų puslapių, bet pageidaujama ir ilgesnių. Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu ir įdedamas atskiras vokelis su tikrąja autoriaus pavarde ir adresu bei telefonu. Straipsniai turi pasiekti redakciją iki kovo mėn. pirmos dienos. Premijos : I — 200 dol., II — 150., III — 100 dol., IV — 75 dol., V — 50 dol.

"Laiškų lietuviams" ekskursija

Į ekskursiją išvykstame rugsėjo mėn. 27 d. Aplankysime Ispaniją, Portugaliją (Fatimą), Maroką. Jau turime gražų būrelį žmonių, bet dar galima registruotis šiuo adresu: American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643. Tel. 312-238-9787

Iš ekskursijos grįžtame spalio mėn. 13 d. Ekskursijos kaina — 2495 dol.

Nuoširdi padėka "Laiškų lietuviams" — rėmėjams

250 dol. aukojo Gražina Liautaud.

50 dol. aukojo Irena Kairytė.

40 dol. aukojo kun. Kęstutis Trimakas.

35 dol. aukojo K. Girmys.

Po 25 dol. aukojo: El. Jurkėnienė, J. Norkaitienė.

Po 20 dol. aukojo: Irma Laisvėnaitė, J. Marčiukaitis, Prel. J. Kučingis, A. Gylis.

Po 15 dol. aukojo: J. Baltuonis, A. Masionis, J. Černiauskas, S. Liubartas.

Po 10 dol. aukojo: A. Dikinis, J. Stašaitis, L. Baltrušaitienė.

Po 6 dol. aukjo: A. Ragelis, prel. S. Morkūnas.

Po 5 dol. aukojo: El. Rukuižienė, Ir. Smieliauskienė, Ald. Prapuolenytė, T. Karvelis, O. Jusys, Z. Juras, J. Jusionis, D. Eidukienė, M. Kasniūnas, kun. J. Matutis, J. Rumbutis, kun. F. Kireilis, M. Baukus, P. Karosas, V. Alyta, V. Gražulis, J. Jarašienė, M. Koncė, V. Urbonas, A. Venckus, A. Plioplys, V. Dėdinienė, N. Kaminskas.

3 dol. aukojo A. Valaitis.

2 dol. aukojo P. Bernotavičius.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata — 15 dol., atskiras numeris — 1,50 dol.